

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta – katedra hudební výchovy

Houslista a pedagog Jiří Bezděkovský (profil osobnosti)

Knihovna JU - PF

3115174564

Diplomant: Eva Volfová
Vedoucí práce: Mgr. Martin Voříšek
28. dubna 2006

Poděkování

Autor tímto děkuje koncertnímu Mistru Jiřímu Bezděkovskému za dlouholetou spolupráci, ochotu, trpělivost a pomoc při získávání informací o jeho životě, hudebnímu redaktoru Českého rozhlasu 3 – Vltava Rafaelu Bromovi za přístup k informacím o sólových nahrávkách Jiřího Bezděkovského a za poznatky o Symfonickém orchestru Československého rozhlasu a vzniku zvukových záznamů, vedoucímu diplomové práce Mgr. Martinu Voříškovi a Ing. Jaroslavu Pelánovi. V neposlední řadě autor děkuje také celé své rodině za podporu při studiu.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta pedagogická

Katedra hudební výchovy

Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva VOLFOVÁ**

Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy**

Studijní obory: **český jazyk a literatura
hudební výchova
společný základ**

Název tématu: **Houslista a pedagog Jiří Bezděkovský (profil osobnosti)**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Profesní životopis Jiřího Bezděkovského (základní biografické údaje, absolvované hudební školy a hudební průprava, stručná informace o působení v hudebních institucích).

Účinkování ve významných hudebních tělesech (Symfonický orchestr Českého rozhlasu, český komorní orchestr, Drdlovo kvarteto, role těchto souborů v českém hudebním životě).

Spolupráce s významnými dirigenty (Václav Talich, Josef Hrnčír, Josef Vlach).

Pedagogická činnost Jiřího Bezděkovského.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Černušák, Gracian: Dějiny evropské hudby (Praha 1964, 1976)

kolektiv: Hudba v českých dějinách (Praha 1989)

Smolka, Jaroslav: Dějiny hudby (Praha 2001)

kolektiv: Slovník české hudební kultury (Praha 1997)

kolektiv: Československý hudební slovník osob a institucí I, II (Praha 1963, 1965)

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Martin Voříšek
Katedra hudební výchovy

Datum zadání diplomové práce:

26. listopadu 2004

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2006

prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.
děkan

doc. František Hudeček, CSc.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, rozhlasové reportáže, atd.) uvedené v příloženém seznamu.

V Českých Budějovicích *LP 4. 2006*

Eva Váňková
.....
podpis autora

Anotace

Tato diplomová práce pojednává o životě významného českého houslisty a pedagoga Jiřího Bezděkovského, koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze a jiných prestižních českých hudebních těles. Shrnuje také jeho pedagogickou a koncertní činnost. Práce rozebírá jeho působení v jednotlivých hudebních školách, konzervatořích, v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu, Českém komorním orchestru a jiných hudební tělesech. Dále je v ní zmínka o jeho vydaných nahrávkách. Součástí práce je také kompletní seznam a rozbor sólových nahrávek Jiřího Bezděkovského pro Československý rozhlas v Praze.

Summary

This diploma thesis deals with the life and work of a great Czech violinist and educator Jiří Bezděkovský, the concert master of the symphonic orchestra of the Czechoslovak broadcasting company in Prague and other prestigious Czech musical bodies. It summarizes his educating and concert activities. The thesis describes his working in various musical schools, conservatories, and activities with the symphonic orchestra of the Czechoslovak broadcasting company, Czech chamber orchestra and other musical bodies. Further on, it mentions his records released in public. A complete list and analysis of all solo recordings of Jiří Bezděkovský for the Czechoslovak broadcasting company in Prague is included.

Obsah

Úvod	4
1 Životopis	5
1.1 Dětství	5
1.2 Studium na Státní konzervatoři hudby v Praze	7
1.3 Pedagogická a koncertní kariéra	9
2 Pedagogická činnost	12
2.1 Otakar Ševčík	12
2.1.1 Životopis	12
2.1.2 Ševčíkova metoda a jeho pedagogická díla	13
2.2 Pedagogická činnost Jiřího Bezděkovského	15
2.2.1 Pedagogické působení na různých typech hudebních škol	15
2.2.2 Didaktické metody Jiřího Bezděkovského	16
2.2.3 Žáci	17
2.2.4 Josef Míčka – revize jeho houslové školy „Hra na housle“ Jiřím Bezděkovským	17
3 Symfonický orchestr Československého rozhlasu v Praze	19
3.1 Historie Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze	19
3.2 Výběr hudebních děl pro nahrávání a vysílání	21
3.3 Působení Jiřího Bezděkovského v Symfonickém rozhlasu Československého rozhlasu v Praze	22
3.3.1 Získání místa koncertního mistra	22
3.3.2 Povinnosti koncertního mistra	23
3.3.3 Zahraniční koncertní turné	24
3.3.4 Významné koncerty v Československu	26
3.3.4 Spolupráce s významnými českými i zahraničními dirigenty	26
3.4 Významná nahrávka a oblíbené houslové sólo	29

4	Český komorní orchestr	31
4.3	Český komorní orchestr pod vedením Václava Talicha	31
4.4	Český komorní orchestr pod vedením Josefa Vlacha	32
4.5	Působení Jiřího Bezděkovského v Českém komorním orchestru	33
4.5.1	Koncertní turné	34
5	Ostatní hudební tělesa	37
5.3	Pražský komorní orchestr bez dirigenta	37
5.4	Klub sólistů	38
5.5	Heřmanovo trio	40
5.6	Drdlovo smyčcové kvarteto	40
5.6.1	František Alois Drdla	40
5.6.2	Vznik a působení Drdlova smyčcového kvarteta	42
5.6.3	Hudební skladatel, dirigent a varhaník Pavel Prošek	43
6	Housle	45
6.3	Housle Jiřího Bezděkovského	45
6.3.1	Struny	46
6.3.2	Dolad'ovače	46
6.4	Smyčec	47
7	Vydané nahrávky Jiřího Bezděkovského	48
7.3	Nadace život umělce a ocenění Senior Prix	48
7.4	CD Jiřího Bezděkovského	49
7.4.1	Křest kompaktního disku	50
7.5	Kompaktní disk Josefa Hrnčíře	51
7.6	Významná nahrávka na gramofonové desce	51
8	Sólové nahrávky Jiřího Bezděkovského pro Československý rozhlas	52
8.3	Vznik nahrávky	52
8.4	Analýza sólových nahrávek Jiřího Bezděkovského	55

8.4.1	Nahrávky podle hudebních těles	55
8.4.2	Výčet spolupráce s jednotlivými sólisty	59
8.4.3	Veškeré sólové nahrávky dle data vzniku	62
8.4.4	Závěr analýzy	63
9	Závěr	65
10	Literatura	66
A	Příloha	68

Úvod

Jiří Bezděkovský, koncertní mistr Symfonického rozhlasu Československého rozhlasu, je jedním z českých špičkových houslistů a pedagogů. Působil v mnoha předních českých hudebních tělesech a na různých typech hudebních škol. Přestože je o něm drobná zmínka ve dvou knihách, dosud o něm nevyšla žádná publikace, která by se věnovala jeho pedagogické a koncertní činnosti, jeho nahrávkám pro Československý rozhlas. Tato skutečnost byla jedním z mnoha podnětů pro vytvoření této práce.

Jak název celé práce vypovídá, jedná se o profesní životopis, který nezabíhá do soukromého života houslisty. V osmi kapitolách je nastíněna pedagogická a především koncertní činnost Jiřího Bezděkovského.

První kapitola stručně informuje o životě Jiřího Bezděkovského, přípravě na budoucí povolání, na které jej připravoval jeho otec. Přes úspěšné absolvování pražské konzervatoře a získání místa koncertního mistra v Symfonickém rozhlasu shrnuje veškeré důležité mezníky v jeho životě.

Následující kapitola je věnována jeho pedagogické činnosti, které se věnoval již od dob studia na konzervatoři a věnuje dodnes. O jeho úspěšné pedagogické činnosti vypovídá řada mladých houslistů působících v mnoha hudebních tělesech či na hudebních školách.

Kapitoly tři až pět podrobněji rozebírají působení Jiřího Bezděkovského v hudebních orchestrech a souborech.

Součástí práce je také pojednání o houslích Jiřího Bezděkovského a jeho vydaných nahrávkách.

Poslední kapitola analyzuje sólové nahrávky Jiřího Bezděkovského pro Československý rozhlas.

1 Životopis

Tato kapitola chronologicky pojednává o životě českého houslisty Jiřího Bezděkovského. První dvě podkapitoly jsou věnovány dětství a studiu na pražské konzervatoři. Závěrečná podkapitola vytváří obraz o jeho profesním životě.

1.1 Dětství

Jiří Bezděkovský se narodil se 20. února roku 1920 v Praze, kde prožil dětství i většinu svého života. Přestože miluje Talichův kraj, berounsko, stále zůstává věrný Praze a žije tam doposud.

Jak už to u malých dětí bývá, o jejich cestě životem rozhodují rodiče, a tak ani v tomto případě to nebylo jiné. Jeho otec, rovněž výborný houslista, si přál, aby malý chlapec šel v jeho stopách. Jaroslav Bezděkovský hrával v orchestru Franze Lehára ve Vídni a byl zde vedoucím druhých houslí. V orchestru hrál společně se skladatelem Antonínem Šroubkem, otcem významného houslisty Karla Šroubka. Po druhé světové válce, než byly vybudovány prostory pro hudební školy, založil hudební školu na Pankráci a zároveň byl jejím ředitelem.

Když bylo synovi pět let (1925), nechal mu zhotovit šestnáctinové housle, neboť na trhu neexistovaly, a začal ho sám vyučovat na tento ušlechtilý hudební nástroj. Malému Jirkovi nastala radostná, ale i krušná doba učení. Otec byl vojákem z povolání, a tak by se dalo říci, že jeho výchova byla doslova vojenská. Přísně sledoval a kontroloval synovy pokroky. Každé ráno před odchodem do školy musel chlapec přehrávat houslová cvičení dle metody Otakara Ševčíka. Brzy se dostavily první úspěchy. Již jako sedmiletý účinkoval v pražské Lucerně, kde vystoupil se Seityho koncertem G dur. Od této doby pravidelně veřejně účinkoval při nejrůznějších společenských příležitostech a byl obdivován jako „zázračné dítě“. V osmi letech jej otec předvedl houslovému světově uznávanému pedagogovi Otakaru Ševčíkovi. Když profesor Ševčík vyslechl hru malého houslisty prohlásil: „*Nepustit, nepustit, držet ho nadále, neboť to bude jeho obživa.*“

Jiří Bezděkovský chodil do školy do Duškovy ulice a poté navštěvoval měšťanskou školu na Zatlance, kde, jak sám s úsměvem říká, stěží vychodil čtyři ročníky. Špatnou známku si každoročně vylepšil hrou na vánočním koncertě a jiných

školních představeních, na kterých hrával na přání třídní učitelky. Škola nebyla jeho doménou, ale zde dokázal tatínek přimhouřit oči, neboť od samého začátku věděl, že syn je předurčen hře na housle, že to bude jeho poslání.

Po návštěvě pedagoga Otakara Ševčíka bral Jaroslav Bezděkovský výuku svého syna ještě vážněji. Vyučoval ho sám až do třinácti let. Poté se spojil s profesorem Státní konzervatoře hudby v Praze Jindřichem Feldem a požádal jej, zda by syna připravil na přijímací zkoušky na konzervatoř. Jindřich Feld žádosti vyhověl a po celý rok, dokonce bezplatně, vyučoval Jiřího Bezděkovského ve svém bytě.

Toto období dokumentuje rozhlasová reportáž, která vznikla v roce 1981 [22] jako pocta k třiceti devítiletému působení Jiřího Bezděkovského ve funkci koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. S Jiřím Bezděkovským hovoří profesor Václav Žilka:

Václav Žilka: „Velmi by mě zajímalo, jak ses dostal k houslím. Jestli ti je někdo dal do rukou, nebo jestli sis je vzal od někoho z rukou“

Jiří Bezděkovský: „*Housle mi vnutil můj otec, neboť před lety býval vedoucím houslistou v orchestru ve Vídni, který dirigoval Franz Lehár.*“

Václav Žilka: „A jaké to bylo, když ti je poprvé dal do rukou. Tobě se zalíbily housle?“

Jiří Bezděkovský: „*No, zalíbily, ale spíše s přinucením.*“

Václav Žilka: „Tak přeci jdeš s pravdou ven.“

Jiří Bezděkovský: „*Ano, ano.*“

Václav Žilka: „Bránil ses?“

Jiří Bezděkovský: „*No, nebránil, protože to byl život dosti vojenský.*“

Václav Žilka: „Tvrdý?“

Jiří Bezděkovský: „*Ano, tvrdý.*“

Václav Žilka: „Otec dohlížel, abys cvičil?“

Jiří Bezděkovský: „Ano, než jsem navštívil školu, musel jsem ráno přehrávat různá cvičení, která mi otec uložil. No, a to se opakovalo každý den.“

Václav Žilka: „Čili jsi musel dost brzy vstávat.“

Jiří Bezděkovský: „Ano, také už v šest hodin.“

Václav Žilka: „A ty metody nebyly příliš jemné.“

Jiří Bezděkovský: „Ne, ty byly po vojenském způsobu. Jak byl otec zvyklý.“

Václav Žilka: „A do kolika let ta přísná kázeň, ta disciplína, toho cvičení u tebe trvala. Kdy jsi začal cvičit sám od sebe?“

Jiří Bezděkovský: „Cvičit sám od sebe jsem začal až někdy v jedenácti, ve dvanácti letech, kdy už otec zjistil, že nestačí na můj výkon, který jsem bral dosti vážně, protože jsem věděl, že se s tímto nástrojem budu živit, a proto mě otec předal na rok profesorovi Feldovi, který mě připravoval na přijímací zkoušky na konzervatoř.“

1.2 Studium na Státní konzervatoři hudby v Praze

Na přijímacích zkouškách v roce 1935 hrál Jiří Bezděkovský Viottiho Koncert G dur a byl úspěšně přijat. V prvním ročníku post rektora zastával skladatel Josef Suk a třídním učitelem byl Jindřich Feld. Po třídním učiteli Feldovi, který byl odvolán na Mistrovskou školu (AMU), tuto úlohu po celých dalších šest let zastával Stanislav Novák, koncertní mistr České filharmonie za Talichovy doby. V roce 1941 Jiří Bezděkovský úspěšně zakončil studium na konzervatoři veřejným koncertem, kde provedl s orchestrem konzervatoře Sukovu Fantazii g moll pro housle a orchestr, kterou dirigoval Pavel Dědeček. V roce 1942 získal Jiří Bezděkovský za provedení této skladby první cenu v soutěži pořádané k počtě osmdesátých narozenin Otakara Ševčíka. V porotě tenkrát seděli samí velikáni českého hudebního světa: dirigent Václav Talich, Jaroslav Kocian a pozdější národní umělec Ladislav Zelenka.

Na studentská léta na konzervatoři Jiří Bezděkovský vzpomíná rád. Za zmínku stojí i to, že studenti byli ke svým výkonům motivováni i finančně. Kdo měl jedničku

z houslí, pobíral měsíčně, po celou dobu studií, dvě stě korun československých. Kdo ji neměl, musel naopak stejnou částku platit. Na Vánoce obdrželi nejlepší studenti pět set korun československých.

Vedle hlavního oboru, houslí, musel Jiří Bezděkovský absolvovat i hru na klavír, kterou zakončil státní zkouškou. Na klavír hrával rád. Otcí se to příliš nelíbilo, protože měl pocit, že syna, byť jen na chvíli, odvádí od houslí, a tak jednoho dne klavír prodal.

Součástí studií bylo také dirigování, které studenti absolvovali u Pavla Dědečka¹. Jiří Bezděkovský s tímto dirigentem spolupracoval v době studií na pražské konzervatoři po dobu šesti let, kdy zastával místo koncertního mistra ústavního orchestru, který Pavel Dědeček řídil. Z povinnosti koncertního mistra hrál veškerá houslová sóla, například ve skladbě Radúz a Mahulena od Josefa Suka, a brzy se stal jeho oblíbeným žákem a poradcem. Toto konstatování dokládají slova Jiřího Bezděkovského:

„Při závěrečných zkouškách dirigentského oddělení každý budoucí dirigent oddirigoval svoji skladbu za doprovodu našeho ústavního orchestru. Potom nastalo hodnocení, kterého jsem se musel zúčastnit z pozice koncertního mistra a na přání Pavla Dědečka. Pavel Dědeček dal na moje poznatky o provedení skladby, neboť jsem byl jeho „pravou rukou“ po celých šest let.“

Za účasti Jiřího Bezděkovského závěrečné zkoušky z dirigování úspěšně složili jeho spolužáci: Bohumír Liška, dirigent plzeňského rozhlasu, Jaroslav Krombholc, dirigent Národního divadla, Oskar Danon, Mario Šus, Karel Otcovský a jiní.

Dalším neméně důležitým předmětem na konzervatoři byla hra z listu. Tu Jiří Bezděkovský cvičil se svým otcem doma i po různých tanečních zábavách, na které jej

¹ Pavel Dědeček se narodil 27. prosince 1885 v Praze a zemřel 23. září 1954 v Praze. Studoval hru na housle na pražské konzervatoři a potom soukromě u houslisty a pedagoga Štěpána Suchého. Učil na Janáčkově varhanické škole v Brně. Byl koncertním mistrem, později kapelníkem v Národním divadle. Jako dirigent působil v České filharmonii, 1917 až 1919, a bratislavské opeře, 1923 až 1924. V roce 1925 se stal profesorem dirigování a dirigentem ústavního orchestru na pražské konzervatoři, kde setrval až do roku 1948. Po druhé světové válce vyučoval dirigování na Akademii múzických umění v Praze. V této době současně zastával místo ředitele plzeňské opery. V dirigentské profesi se neustále vzdělával. Dojížděl na konzultace dirigování k mistru Eriku Kleiberovi. Byl členem zkušební komise na konkurzech do profesionálních orchestrů. Napsal učebnici Základy dirigování a upravil řadu skladeb [2].

otec brával. Na těchto zábavách směl Jiří Bezděkovský hrát většinou jen doprovod na klavír, aby se nekazil ve hře na housle. Na ty mohl hrát pouze houslové sólo z předehry k operetě Orfeus v podsvětí od Offenbacha.

1.3 Pedagogická a koncertní kariéra

V roce 1940, během druhé světové války, působil jako koncertní mistr v orchestru divadla v Nuslích, Tyláčku, kde setrval necelé dva roky. O rok později, když studoval poslední sedmý ročník konzervatoře, nastoupil jako učitel hry na housle v městské škole v Rakovníce.

Ve dvaadvaceti letech odstartoval svou profesionální kariéru. V této době dělal konkurz do Národního divadla. Zkoušel ho profesor Václav Talich. Při hře z listu dostal na pult part opery Armida od Antonína Dvořáka. Sólově přednesl Dvořákův Koncert a moll za klavírního doprovodu Jaroslava Krombholce, který zde v této době působil zatím jako klavírní korepetitor a člen umělecké správy Národního divadla. Přestože Jiří Bezděkovský v konkurzu obstál, nenastoupil. Otec mu to nedovolil, neboť nastala možnost zúčastnit se konkurzu do Symfonického orchestru Československého rozhlasu, kde byl vypsán konkurz na zástupce koncertních mistrů. Jiří Bezděkovský konkurzem úspěšně prošel. Získal místo koncertního mistra a od roku 1942 tuto funkci zastával plných čtyřicet let.

V roce 1945, po skončení druhé světové války, začal vyučovat hru na housle v provizorně zřízené hudební škole v Dejvicích. Ještě tentýž rok nastoupil základní vojenskou službu, kde první čtyři měsíce absolvoval výcvik, poté hrál na housle v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého pod vedením nadporučíka Rudolfa Pekárka, zakladatele orchestru FOK a šéfdirigenta symfonického orchestru v Sydney, v Austrálii. Armádní umělecký soubor sídlil na Střeleckém ostrově v Praze. V té době se ve zmiňovaném souboru sešli i členové Smetanova kvarteta: houslista Jiří Novák, houslista Antonín Kohout, violoncellista a dirigent Václav Neumann, a violista Břetislav Ludvík, koncertní mistr České filharmonie

Dalším významným rokem v životě vynikajícího houslisty Jiřího Bezděkovského byl rok 1951, kdy stál u zrodu Pražského komorního orchestru bez

dirigenta. O čtyři roky později nastoupil na místo houslisty Jiřího Ptáčníka a stal se primáři Heřmanova tria.

V roce 1951 společně s Hugo Fišerem založil Klub sólistů, s kterým v Československém rozhlasu nahrál mnoho populárních skladeb. Ještě dnes je můžeme slyšet v rozhlasovém vysílání na stanici Vltava.

V letech 1956 až 1958 působil ve Vycpálkově duu. Několik let příležitostně účinkoval i v Symfonickém orchestru Dalibora Brázdy. Jiří Bezděkovský se s dirigentem Daliborem Brázdou² poprvé setkal v Československém rozhlasu, když vypomáhal v jeho orchestru, Smyčcovém orchestru Dalibora Brázdy, při nahrávání. Ve spolupráci s tímto dirigentem a jeho souborem nahrál gramofonovou desku se skladbami Fritze Kreislera, například: Vídeňská kaprice, kde zahrál sólo. Dalibor Brázda k těmto skladbám instrumentoval orchestrální party, neboť skladby byly původně napsány pouze s klavírním doprovodem. Jiří Bezděkovský se s ním znovu setkal až po mnoha letech na koncertě Českého komorního orchestru v Německé spolkové republice.

Jako koncertní mistr také působil v orchestru divadla Komedie. V divadle mimo jiné v té době účinkovali Rudolf Hrušínský, Václav Vozka, Dana Medřická, Irena Kačírková, Josef Bek a mnoho dalších významných českých herců.

Od roku 1957 do roku 1980 Jiří Bezděkovský působil jako zástupce koncertního mistra Josefa Vlacha ve slavném Českém komorním orchestru, který v roce 1946 založil dirigent Václav Talich se svým žákem Josefem Vlachem. Jiří Bezděkovský zde působil více než dvacet let, během nichž absolvoval četná koncertní turné po celé Evropě i v zámoří (USA, Japonsko, atd.). Společně s Josefem Vlachem, který od roku 1957 zastával místo po Václavu Talichovi, byl duší Českého komorního

² Dirigent, fagotista a skladatel Dalibor Brázda se narodil roku 1921 ve Fryštáku u Holešova a zemřel v roce 2005 ve švýcarském Dietikonu. Po konzervatoři, kde se učil hře na fagot, vystudoval Akademii múzických umění v Praze. Dirigoval u Václava Talicha a skladbu u Václava Kaprála. Hrál v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy, Smetanově divadle, Českém komorním orchestru. Byl dirigentem Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Působil v Osvobozeném divadle a v Karlínském divadle, kde se u dirigentského pultu střídal s Karlem Vlachem a kde nastudoval mnoho světoznámých muzikálů. V Praze roku 1956 zastoupil amerického dirigenta Everymana opery, která hostovala v Praze. Nahrál řadu gramofonových desek Založil a vedl velký Smyčcový orchestr Dalibora Brázdy. V roce 1968 emigroval do švýcarského Dietikonu, kde řídil a vedl orchestr města [14].

orchestru a přitom si ještě vždy našel chvílku, aby mohl své bohaté zkušenosti předávat mladším. Od roku 1970 do roku 1980 vyučoval na pražské konzervatoři.

Do důchodu odešel ze zdravotních důvodů v roce 1981, ale ani potom se hudbě nepřestal věnovat. Rozloučil se sice se svými žáky na Konzervatoři v Teplicích, kde působil dva roky, ale v pedagogické činnosti pokračoval i nadále. Začal vyučovat v berounské LŠU. V městě Talichově také několik let hrával s komorním orchestrem pod vedením Milana Pospíšila. Pro tento orchestr Václav Talich instrumentoval několik skladeb, z nichž nejznámější je Holka modrooká.

Od roku 2000 vyučuje na První základní umělecké škole v Kladně.

V roce 2002 založil Drdlovo smyčcové kvarteto, které se skládá z jeho dlouholetých přátel, bývalých koncertních mistrů orchestrů České filharmonie a Symfonického orchestru hlavního města Prahy.

Jiří Bezděkovský za svého života obdržel řadu čestných uznání a ocenění. Naposledy získal i cenu Senior Prix 2000 od Nadace život umělce.

8. prosince roku 2005 vydal vzpomínkové CD, které demonstruje jen zlomek jeho mnohaleté práce v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu.

Přestože je Jiřímu Bezděkovskému již úctyhodných osmdesát šest let, stále pořádá veřejné koncerty a vystupuje s Drdlovým smyčcovým kvartetem.

2 Pedagogická činnost

Tato kapitola je rozdělena dvou podkapitol. V té první je nastíněn životopis a pedagogická činnost významného světově proslulého houslisty a pedagoga Otakara Ševčíka, dále je v ní popsána Ševčíkova metoda, neboť z ní vychází Jiří Bezděkovský a mnozí další čeští i světoví housloví pedagogové. Druhá podkapitola je věnována pedagogické činnosti a didaktickým metodám Jiřího Bezděkovského, dále je v ní zmínka o dalším významném houslovém pedagogovi Josefu Mickovi, neboť Jiří Bezděkovský revidoval jeho houslovou školu „Hra na housle“.

2.1 Otakar Ševčík

Tato podkapitola čerpá z děl: [3], [9].

2.1.1 Životopis

Otakar Ševčík je zakladatelem houslové metody, kterou při výuce hry na housle používá Jiří Bezděkovský. Narodil se 22. března 1852 v Horažďovicích a zemřel 18. ledna 1934 v Písku. Základy hudebního vzdělání získal od svého otce, vlasteneckého učitele a ředitele kůru. V roce 1870 u profesora Antonína Bennnewitze úspěšně absolvoval konzervatoř v Praze Beethovenovým koncertem s Joachimovou³ kadencí.

Po absolutoriu konzervatoře se věnoval především koncertní a poté učitelské činnosti. Byl virtuosem paganinského typu. V letech 1870 až 1873 působil jako koncertní mistr salcburského Mozarteu. Následující rok zastával stejné místo i v Komické opeře ve Vídni. Koncertoval v Čechách, Polsku a Rusku. S koncertováním nadobro přestal v roce 1898 a o to více rozvinul svoji pedagogickou činnost, které se věnoval již dříve. Od roku 1875 do roku 1892 vyučoval na carské hudební škole v Charkově a poté, do roku 1906, působil na pražské konzervatoři. V letech 1909 až 1918 byl vedoucím mistrovské třídy na Akademii hudby ve Vídni a poté, do roku 1921, vedl houslovou třídu pražské mistrovské školy. Vyučoval i soukromě. Jako světově uznávaný učitel hry na housle krátce působil i v USA (Ithaca, Chicago, New York) a v Anglii.

³ Joseph Joachim byl německý skladatel a světově proslulý houslový virtuos. Žil v letech 1831 až 1907. Kromě třech houslových koncertů napsal i již zmíněnou kadenci k Beethovenovu houslovému koncertu [6].

Mezi Ševčíkovy posluchače patřili i učitelé Jiřího Bezděkovského na konzervatoři, Pavel Dědeček a Václav Talich. Vedle domácích žáků u něho v letech 1907 až 1934 studovalo několik set houslistů z celého světa. Mezi ty nejvýznamnější patří Jan Kubelík a Jaroslav Kocian, Mary Hall, Erica Morini, Nora Deusergr, Vladimír Rezníkov.

Jeho jediné skladatelské dílo, České tance, vyniká především svou technickou stránkou. Největší popularity z tohoto díla dosáhla Holka modrooká, která je psána ve dvojitých flažoletech. Jiří Bezděkovský ji nahrál s Klubem sólistů.

15. ledna 1934 byla při Státní konzervatoři v Praze ustanovena Nadace Ševčíkova kolej ve prospěch chudých a nadaných houslistů, studujících na této konzervatoři, a zestárlých umělců. Prvním čestným předsedou byl sám Otakar Ševčík. V porotě zasedali: Ladislav Zelenka, Václav Talich a Karel Procházka. Předsedou byl skladatel Josef Suk a potom Jaroslav Kocian. Otakar Ševčík této nadaci v závěti odkázal své jmění v hodnotě 1 360 000 korun.

2.1.2 Ševčíkova metoda a jeho pedagogická díla

S rozvojem hudebního života v 19. a 20. století vzrostla potřeba učitelů hry na housle, jež by svými metodami rychle dovedli i průměrně nadané houslisty k dokonalému ovládnutí nástroje. Někteří učitelé houslové hry na konzervatoři shrnuli své poznatky ve studijních dílech. Úroveň české houslové pedagogiky vyvrcholila v Ševčíkově díle.

Světový význam Otakara Ševčíka je v jeho učitelské činnosti a rozsáhlém pedagogickém díle, v kterém obsáhl všechny oblasti houslové techniky. Vytvořil ve světě uznávanou houslovou metodu založenou především na technických cvičeních. Síla Ševčíkovy metody spočívala v tom, že při studiu se žákem vycházel z přímého rozboru skladby a vždy mu ukazoval, jak ji má cvičit a kterých vyjadřovacích prostředků má použít.

Hlavní zásady Ševčíkovy metody: „Určená skladba se studuje po malých částech, někdy po jednotlivých taktech, nejprve intonačně, bez rytmu, formou etudy v notách stejného trvání, potom rytmicky, při čemž se příslušné části hrají již

v předepsaném rytmickém členění rychleji a rychleji, konečně se přiberou také označení smyková a dynamická a zároveň se skladba studuje po stránce přednesové.“⁴

Provedl změnu v držení houslí a smyčce: „Aby usnadnil přechod z první polohy do poloh vyšších, posunul palec pod krk na počátek druhého článku. Tím dosáhl toho, že držení ruky a palce v polohách nižších odpovídá držení ve vyšších polohách. Také držení palce pravé ruky, který se dříve přímo svým druhým článkem opíral o žíně, poněkud změnil, aby dosáhl uvolnění lokte a jistějšího a klidnějšího vedení smyčce. Posunutím houslí poněkud k rameni a lokte pod korpus nástroje byl uvolněn ukazováček levé ruky, který se v první poloze neopírá o krk houslí, a bylo dosaženo větší pohyblivosti prstů v jedné poloze i při přechodu do poloh vyšších.“⁵

Zavedl pultónový systém založený na tvoření pultónového intervalu stejnými prsty a týmiž hmaty na všech strunách, kterým odstranil hmatovou nejistotu a intonační nepřesnost vyplývající ze starého škálového systému, jímž se doposud všude vyučovalo. Nedostatkem škálového systému byla různá poloha hmatů jednotlivých tónů u každé stupnice. Tato Ševčíkova metoda se velice rychle rozšířila jako nový způsob výuky. Na výhodu pultónového systému o již patnáct let dříve upozornil Dontův žák Josef Hiebsch.

Otakar Ševčík své reformní snahy uložil v četných studijních dílech. Technická cvičení, která vedou k dokonalému ovládnutí hmatníku shrnul v čtyřdílné Škola houslové techniky, op. 1. V následující Škole smyčcové techniky op. 2 zpracoval smyková cvičení, která jsou důležitá nejen pro techniku, ale i pro přednes. Doplnkem této školy je Čtyřicet variací v lehkém slohu, jež slouží k výcviku pravé ruky. Mezi jeho další významná pedagogická díla patří Houslová škola pro začátečníky, op. 6, Výměny a průprava ke cvičení stupnic ve třech oktávách op. 8, Průprava ke cvičení dvojhmatů op. 9, Dvojhmatová škola op. 12, Škola flažoletů a pizzicata op. 15, a mnohé další publikace.

Dle Ševčíkovy metody vyučovalo a na jeho odkaz navázalo mnoho houslových pedagogů. Jiní si našli svůj osobitý postup a přidali tak k Ševčíkovu dílu nové zkušenosti a poznatky, např.: Josef Míčka.

⁴ [9]: str. 129

⁵ [9]: str. 128

2.2 Pedagogická činnost Jiřího Bezděkovského

2.2.1 Pedagogické působení na různých typech hudebních škol

Houslista a pedagog Jiří Bezděkovský, stejně jako mnoho dalších houslistů, svou virtuózní hru na housle a pedagogickou činnost postavil na Ševčíkově metodě. Pedagogické činnosti se začal věnovat již v posledním ročníku na konzervatoři. V roce 1941 začal vyučovat hru na housle v rakovnické městské škole. Místo ředitele zastával Zdeněk Tomáš, který měl svůj operní orchestr. Nad touto školou držel patronát továrník Otta, jenž vlastnil továrnu na mýdlo Helada. Jiří Bezděkovský zde pracoval pouze jeden rok. Po absolvování konzervatoře se věnoval koncertní činnosti.

K učitelské profesi se znovu vrátil až v roce 1970, kdy se stal profesorem houslové hry na pražské konzervatoři. Působil zde deset let. Vyučoval žáky studující denně i dálkově. Dálkové studium probíhalo jednou za čtrnáct dní. Jeho hlavní předměty byly hra na housle a orchestrální party. V hodinách orchestrálních partů, do nichž docházeli i studenti jiných profesorů, žáky připravoval na hru v orchestru. Cvičil je zejména ve hře z listu a seznamoval je s repertoárem, který budou hrát v orchestru a na konkurzech, až se budou ucházet o zaměstnání, neboť na konkurzech uchazeči museli sólově přednést houslový koncert a poté byli přezkoušeni ze hry z listu. Jiří Bezděkovský žáky seznamoval s repertoárem potřebným pro život. Hlavním pilířem byly skladby od skladatele Antonína Dvořáka: Novosvětská symfonie, Slovanské tance a Karneval. Byly označovány jako „mateřský repertoár“. Profesor se svými žáky samozřejmě hrál i díla našeho dalšího světoznámého skladatele Bedřicha Smetany. Studovali celou Mou vlast a ouverturu z opery Prodaná nevěsta. Na programu samozřejmě byly i skladby Mozartovy a Beethovenovy.

Dva roky před odchodem do důchodu učil na Konzervatoři v Teplicích. Místo ředitele tehdy zastával profesor Bohuslav Čížek, tubista. Poté, v důchodu, působil v berounské Lidové škole umění (dnes ZUŠ Václava Talicha) za ředitelování trombonisty Karla Tesaře. V této umělecké škole vyučoval hru na housle a komorní hru. Vedl komorní orchestr, který dirigoval Milan Pospíšil, žák Václava Talicha v dirigování a instrumentaci skladeb. Milan Pospíšil byl také prvním hornistou v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu Praha. Komorní orchestr Základní umělecké školy Václava Talicha stále hojně vystupuje na školních i

mimoškolních představeních. Každoročně účinkuje i na oslavě výročí narození Václava Talicha. Jiří Bezděkovský na tomto výročním koncertě v posledních letech hostoval s Drdlovým kvartetem. Přednesl při té příležitosti i několik sólových skladeb.

Od roku 2000 působí na První základní umělecké škole v Kladně, jejímž ředitelem je skladatel, varhaník a dirigent Pavel Prošek. V Kladně, podobně jako v Berouně, vyučuje hru na housle a komorní hru, která je povinná pro všechny žáky hrající na smyčcové nástroje. Nejlepší studenti docházejí do komorního orchestru, který diriguje Pavel Prošek.

O pedagogickou činnost profesora Jiřího Bezděkovského byl zájem i v zahraničí. Při koncertním turné s Českým komorním orchestrem po Spojených státech amerických dostal od spolužáka Karla Fröhliche nabídku k dlouhodobému vyučování v jeho soukromé hudební škole. Odmítl ji, neboť v Čechách měl milé povinnosti vůči Symfonickému orchestru Československého rozhlasu a mnoha dalším hudebním institucím. Také se nedokázal vypořádat s myšlenkou, že by již nevidal české louky a lesy, které má tolik rád.

2.2.2 Didaktické metody Jiřího Bezděkovského

Jak již bylo výše uvedeno, Jiří Bezděkovský vyučuje své žáky podle Ševčíkovy metody. Tuto metodu upřednostňoval i koncertní mistr České filharmonie za Talichovy doby a profesor pražské konzervatoře Stanislav Novák, učitel Jiřího Bezděkovského, a další významní pedagogové.

Profesor Jiří Bezděkovský, stejně jako Otakar Ševčík, vyučoval a stále vyučuje převážně praktickým způsobem. Místo dlouhého vysvětlování žákům názorně předvede novou techniku hry, naznačí charakter skladby či problém jednotlivých cvičení. Studenti tak nejlépe pochopí, na co se mají zaměřit. Snáze se vypořádají s novými úkoly v uložených technických cvičeních, etudách a přednesových skladbách.

Při výuce používá houslové školy Otakara Ševčíka a dodržuje hlavní zásady jeho metody. Má pochopení pro své žáky a snaží se jim předat co nejvíce, ze svých zkušeností. Velmi dbá na intonační čistotu hry a v technických záležitostech je vždy důsledný. V přednesových skladbách samozřejmě věnuje velkou pozornost výrazu,

který kromě dynamiky zakládá na způsobu tvoření tónu. Svým žákům jde příkladem nejen svou koncertní činností, ale i elánem a obrovskou chutí neustále se věnovat hudbě i v tak vysokém věku.

S praktickým vyučováním také souvisí i to, že Jiří Bezděkovský pořídil Viottiho Koncert G dur, jehož nahrávka slouží jako vzor pro konzervatoře. Tento velmi zodpovědný úkol mu zadal Československý rozhlas v Praze. Nešlo o jediný zvukový záznam, který posloužil jako vzor mladým houslistům. Když Jiří Bezděkovský vyučoval na Konzervatoři v Teplicích, požádali jej porotci soutěže mistra Jaroslava Kociana o zapůjčení nahrávky Scherzo capriccioso od skladatele Františka Ondříčka. Potřebovali ji jako vzor povinné skladby a Jiří Bezděkovský byl jediným interpretem, který ji měl ve svých nahrávkách.

2.2.3 Žáci

Jiří Bezděkovský dlouhá léta předával svým žákům bohaté zkušenosti získané během mnohaletého působení v různých orchestrech a při koncertní činnosti. Lásku k povolání houslového pedagoga neztratil ani v osmdesáti šesti letech, které v tomto roce oslavil, a stále vyučuje v První základní umělecké škole v Kladně. Vychoval celou řadu studentů ze všech koutů naší republiky. Někteří jeho žáci působí v komorních, operních a symfonických orchestrech: Jarka Johánková (Severočeská filharmonie), Jiří Jún (zástupce koncertních mistrů u druhých houslí Severočeské filharmonii), Jiří Kudler (druhé housle v Symfonickém orchestru Českého rozhlasu), Petr Tašev (první housle v Městském divadle v Ústí nad Labem), Jula Zajac (první housle v Městském divadle v Ústí nad Labem), Jaroslav Mareš (Česká filharmonie), Jan Rezler (u prvních houslí v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy). Velká část jeho žáků vyučuje v hudebních školách.

2.2.4 Josef Micka – revize jeho houslové školy „Hra na housle“ Jiřím Bezděkovským

Český houslista a pedagog Josef Micka se narodil v roce 1903 a zemřel v roce 1993. Hudební vzdělání získal u Ladislav Černého a u Jindřicha Bastaře, Ševčíkových žáků, na Pražské konzervatoři. Studoval hudební vědu na Karlově univerzitě. V letech

1927 až 1939 vyučoval hru na housle. Následující dva roky byl členem České filharmonie. Dlouhá léta působil jako profesor houslí a komorní hry na pražské konzervatoři. Krátce vyučoval i na AMU v Praze.

Houslový pedagog Josef Míčka vydal několik pedagogických děl: Denní studium trylku, Dynamika smyčce, Elementární etudy, Melodie mistrů, Souborová hra, Hra na housle.)

Revidoval houslovou literaturu a usiloval o vlastní metodu, která spočívá v tom, že začátečník ve hře na housle hraje rozloženě: pravou rukou hraje na prázdných strunách a levou pizzicatem. Žákovi dovoluje při hře sedět. Všechna cvičení jsou krátká, melodická a mají být často doprovázena druhým hlasem [3], [9].

Z pozice koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu Jiří Bezděkovský revidoval houslovou školu Hra na housle Josefa Míčky. Tento úkol mu zadal Český hudební fond⁶. Jiří Bezděkovský Míčkovu houslovou školu schválil. Jediné výhrady měl k tomu, že začátečník ve hře na housle by neměl hrát písničky pizzicatem. Podle něho by se měl začátečník věnovat výcviku levé ruky bez pizzicata a správnému držení a vedení smyčce, neboť smyčcem bude hrát celý život, pizzicato použije jen výjimečně. Jiří Bezděkovský je, jak už bylo zmíněno, zastáncem Ševčíkovy metody a Otakar Ševčík se ve svých houslových školách pizzicatu nevěnuje, i když jej, společně s flažolety, použil ve své kompozici Holka modrooká. Jiří Bezděkovský uznává pedagogickou činnost Josefa Míčky. Spolupracovali spolu na pražské konzervatoři, zvláště při závěrečných zkouškách ze hry na housle. Společně zkoušeli například Václava Hudečka.

⁶Český hudební fond (dále ČHF) byl zřízen autorským zákonem č. 115/1953 Sb. Patřil mezi šest kulturních fondů (Český fond výtvarných umění, atd.). ČHF podporoval mladé umělce, skladatele a hudební vědce. Poskytoval jim stipendia a cestovní příspěvky, v odůvodněných případech i bezúročné půjčky a zálohy na budoucí autorské honoráře. Podporoval tvůrčí činnost, neboť vypisoval hudební soutěže, zřizoval příznivé pracovní prostředí, pracovny a kluby, pro hudební skladatele a vědce. Z ČHF 24. února 1994 vznikla Nadace Český hudební fond, která v plném rozsahu převzala veškerý movitý i nemovitý majetek včetně práv a povinností vyplývajících z majetkových a právních vztahů zaniklého ČHF [2], [18].

3 Symfonický orchestr Československého rozhlasu v Praze

Tato kapitola rozdělená do třech podkapitol pojednává o Symfonickém orchestru Československého rozhlasu, v něm Jiří Bezděkovský působil 40 let jako koncertní mistr. Podklady k prvním dvěma podkapitolám, jež popisují historii orchestru a výběr hudebních děl k nahrávání pro vysílání na vlnách dřívějšího Československého rozhlasu, byly čerpány z [3], [16]. Poslední podkapitola shrnuje působení Jiřího Bezděkovského v tomto prestižním hudebním tělese. Mimo vlastního textu obsahuje citace Jiřího Bezděkovského a dokumentující části rozhlasové reportáže z roku 1981 [22].

3.1 Historie Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze

Symfonický orchestr Československého rozhlasu v Praze, ve kterém Jiří Bezděkovský působil čtyřicet let, v letech 1942 až 1982, postupně vznikl již od roku 1925. S touto myšlenkou přišlo šest hudebníků zaměstnaných v Československém rozhlase, který vysílal od roku 1923. Soubor se rychle rozrostl. V roce 1926 měl 20 členů. Vystupoval pod názvem Orchestr Radiojurnálu a řídil jej dirigent *Jožka Charvát*.

Na jeho místo o rok později nastoupil dirigent *Otakar Pařík*, který ve funkci šéfdirigenta setrval po dobu jednoho roku, jako stálý dirigent ale v souboru působil až do roku 1945. V té době, 1927, měl orchestr již 27 členů. Byli mezi nimi výborní houslisté jako František Daniel či Vojtěch Frajt, žák Františka Ondříčka.

Po Otakaru Paříkovi se roku 1928 stal šéfdirigentem *Otakar Jeremiáš*, který orchestr vedl téměř celých dvacet let, do roku 1947, a přivedl jej k vynikající úrovni. Za jeho působení byl ředitelem hudebního oboru Karel Boleslav Jiráček, který spolupracoval s programovým vedoucím Mirko Očadlíkem. Rozhlasový orchestr stále sílil v počtu hráčů. V roce 1936 v něm působilo 70 stálých členů. Hostovali v něm zahraniční světoznámí skladatelé jako dirigenti vlastních skladeb, například: Sergej Prokofjev, 1934 a 1938.

Po skončení druhé světové války Otakar Jeremiáš získal místo šéfdirigenta Národního divadla. V symfonickém orchestru pražského rozhlasu působil ale až do roku 1947. Po jeho odchodu ho na dobu tří let, do roku 1949, vystřídal *Karel Ančerl*,

který do rozhlasu nastoupil již v roce 1932. Rozhlasový orchestr se stal nedílnou součástí tehdejšího hudebního světa. Od roku 1948 se účastnil Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro a pronikl i do zahraničí, do Polska. V tomto roce přišli do rozhlasu dirigenti *Václav Jiráček* a *Josef Hrnčír*.

V roce 1949 se šéfdirigentem rozhlasového orchestru stal *Alois Klíma*. Ve čtyřicátých letech vzniklo v Československém rozhlasu další hudební těleso pod názvem Pražský rozhlasový orchestr, 63 členů, jehož dirigentem se od roku 1956 po Františku Dykovi stal *Josef Hrnčír*. Symfonický orchestr Československého rozhlasu se mezitím rozrostl na 120 hráčů. V padesátých letech se členové rozhlasového orchestru začali z touhy naplnit své hráčské ambice uplatňovat i v nově vznikajících komorních hudebních tělesech, například: v Českém komorním orchestru a Pražském komorním orchestru bez dirigenta, čímž vznikaly rozpory s vedením hudebního vysílání, které po hráčích požadovalo, aby dostáli především svým povinnostem vůči rozhlasovému orchestru. Z tohoto důvodu došlo v roce 1964 ke sloučení obou rozhlasových orchestrů pod názvem Symfonický orchestr Československého rozhlasu a zároveň k osamostatnění Pražského komorního orchestru bez dirigenta, jehož členové již neměli žádné povinnosti vůči Symfonickému orchestru Československého rozhlasu. *Alois Klíma* byl šéfdirigentem Symfonického orchestru Československého rozhlasu od roku 1950 až do roku 1971. Povznesl jej mezi špičkové orchestry a od šedesátých let s ním podnikl řadu koncertních zájezdů do zahraničí. Za jeho vedení byli stálými dirigenty orchestru *Josef Hrnčír* a *Jiří Stárek*. S tímto hudebním tělesem spolupracovali i další významní čeští i zahraniční dirigenti, například: *Václav Smetáček*, *Václav Neumann*, *Josef Vlach*, *Hermann Abendroth*, *Franz Konwitschny*, *Antonio Pedrotti*, *Charles Munch* a jiní. Uměleckým poradcem *Aloise Klímy* se v roce 1953 stal přední český dirigent *Václav Talich*.

Velmi zodpovědnou funkci šéfdirigenta po *Aloisovi Klímovi* převzal *Jaroslav Krombholc*, 1973 až 1979, a poté *František Vajnar*, 1979 až 1985. Za vedení šéfdirigenta *Jaroslava Krombholce* v rozhlasovém hudebním tělese hostovali tito zahraniční dirigenti: *Gennadij Rožděstvenskij*, *Sir Charles Mackerras*. V současné době orchestr řídí dirigent *Vladimír Válek*.

3.2 Výběr hudebních děl pro nahrávání a vysílání

Skladby určené pro vysílání a nahrávání vybírali programoví pracovníci redakce hudebního vysílání. V období od počátku vzniku orchestru do okupace hudební program zprvu tvořily převážně přenosy operních představení z Národního divadla a koncertů České filharmonie ze Smetanovy síně. Později se začala v hudebních programech vysílání objevovat jak díla autorů starších epoch, například: Ludwig van Beethoven: Romance pro housle F dur a G dur, Pavel Vranický: opera Oberon, tak díla současných autorů, například: Leoše Janáčka, Josefa Suka, Vítězslava Nováka, Otakara Ostrčila, Bohuslava Martinů. Na vlnách Československého rozhlasu zaznívaly i skladby Smetanovy a Dvořákovy.

Během nacistické okupace rozhlas podléhal orgánům okupační správy. Fašistická cenzura zakazovala vlastenecká díla a skladby židovských, sovětských a uvězněných autorů. V protektorátní době rozhlas podléhal dramaturgům v Berlíně, a tak musel dvakrát týdně přímo vysílat pro Berlín, Říši.

Po druhé světové válce se Československý rozhlas zbavoval nevkusné hudby z doby okupace. Úpadekové skladby malých forem nahrazoval novými tanečními a zábavnými skladbami. Často se objevovaly i úpravy lidových písní a masové politické písně. Československý rozhlas do programu znovu zařazoval vybraná díla všech hudebních období a žánrů. Do vysílání se znovu vrátila díla Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany. Pod vedením uměleckého vedoucího Václava Talicha Symfonický orchestr Československého rozhlasu v Praze vytvořil snímky, jež patří do zlatého fondu rozhlasových nahrávek. Rozhlas byl v této době zároveň největším propagátorem a provozovatelem hudby současných skladatelů, například: Jan Seidel, Jan Kapr, Ilja Hurník, Jiří Jaroš. Do konce období působení Jiřího Bezděkovského v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu vznikaly nahrávky autorů všech uměleckých období a žánrů. Následující šéfdirigent František Vajnar se, kromě jiného, soustředil hlavně na operní a melodramatická díla, například: opera Eva Josefa Bohuslava Foerster, opera Šelma sedlák Antonína Dvořáka, melodramy Adriana na Naxu a Médea Antonína Bendy.

3.3 Působení Jiřího Bezděkovského v Symfonickém rozhlasu Československého rozhlasu v Praze

3.3.1 Získání místa koncertního mistra

Jiří Bezděkovský do Československého rozhlasu nastoupil v roce 1942, kdy úspěšně složil konkurz na zástupce koncertních mistrů do Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze, který se konal za poroty šéfdirigenta Otakara Jeremiáše, prvního koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu Vojtěcha Frajta a ředitele hudebního oboru Karla Boleslava Jiráka. Jiří Bezděkovský byl z deseti přihlášených účastníků porotou vybrán jako vhodný zástupce koncertních mistrů pro vynikající hru z listu. Všichni zúčastnění podali výborné sólové výkony, ale orchestr tehdy potřeboval především dobré orchestrální hráče, kteří dokážou dobře hrát z listu, což dokládají slova Jiřího Bezděkovského:

„U konkurzu nezáleželo na sólových výkonech, poněvadž všichni zúčastnění hráli výborně. Byli to výborní houslisté. Záleželo na tom, že rozhlas nutně potřeboval orchestrální hráče, kteří hrajou z listu, čtou z listu, čili zvládají nepředvídané úkoly, a proto porotci museli vybírat toho, kdo má tuto schopnost. Já jsem u konkurzu dostal část Mahlerovy 5. symfonie. Národní umělec Otakar Jeremiáš mě vyzval a říkal: „Prosím pěkně, prohlídněte si ten part. Budu to dirigovat na dvanáct osmin.“ A skutečně to dirigoval na dvanáct osmin. Já jsem tuto skladbu zahrál a byla uznána. Z deseti hráčů jsem vyhrál ne kvůli výborné houslové hře, protože, jak jsem podotkl, všichni hráli výborně, ale protože jsem na sto procent zvládl hru z listu.“

Jiří Bezděkovský nejprve nastoupil do Pražského rozhlasového orchestru, který dirigoval František Dyk. Po několika málo měsících se uvolnilo místo v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu po Františku Danielovi, který přijal nabídku do České filharmonie pod vedením Václava Talicha. Jiří Bezděkovský se stal třetím koncertním mistrem vedle Vojtěcha Frajta a Oldřicha Černého. Během let se vypracoval až na prvního koncertního mistra celého orchestru. Jiří Bezděkovský říká:

ochopitelných důvodů mě nemohli v jednadvaceti letech hned jmenovat
tím mistrem, neboť přede mnou opravdu byli, jak se říká ve fotbale nebo
mistři - capacity. “

Povinnosti koncertního mistra

V době nástupu Jiřího Bezděkovského do Symfonického orchestru
slovenského rozhlasu mělo toto hudební těleso dle jeho paměti celkem 121
Když získal nejvyšší post, místo koncertního mistra, věděl, že ho čeká příjemná,
snadná a především zodpovědná práce. Kromě vynikající hry měl povinnost vůči
i šéfdirigentovi řešit delikátní úkoly a problémy, jež se v orchestru občas
tly. Hájil své kolegy před neúměrnými požadavky dirigentů. Byl brilantním
n a zároveň i poradcem a diplomatem. Jeho četné rozhlasové nahrávky a
oleté působení ve funkci koncertního mistra vypovídají o tom, že se této role ujal
imálním odpovědností a nasazením, což dokládá rozhlasová reportáž z roku
[22]. S Jiřím Bezděkovským hovořil Václav Žilka:

v Žilka: „Stát na prvním místě rozhlasových symfoniků, stát v čele orchestru, to
nejen pocta, ale i odpovědnost. Jistě tě to usměrňovalo v tvé umělecké práci, ale
v každodenním rytmu všedního dne, pracovního dne.“

Bezděkovský: „Ze začátku, když jsem byl jmenován zástupcem koncertních mistrů
e 1943, jsem měl v sebe nedůvěru, věděl jsem, že to bude cesta dlouhá a velmi
ovědná. Od profesora Pavla Dědečka z konzervatoře jsem získal v tomto směru
u praxi, neboť si vždycky přál, abych na všech koncertech s naším orchestrem
veškerá sóla. Pavel Dědeček mi dával doporučení do budoucna, že můžu zastávat
o koncertního mistra. Tak jsem se tomu věnoval a specializoval se na toto
lání. Už od mého otce jsem byl informován, jaký materiál se v symfonických
estrech hraje. Otec mi domů přinášel Slovenské tance, Mou vlast a Dvořákovy
ůležitější symfonie. Potom jsem také některé tyto věci obdržel při konkurzech.
ě jsem později získal první místo koncertního mistra, věděl jsem, že to bude těžké,
o není jenom hrát pro sebe, ale že člověk vede skupinu, čili musí umět na tisíc

procent svůj part. Zároveň musí být pravou rukou dirigenta při různých smykových záležitostech, ba i prstokladech.“

3.3.3 Zahraniční koncertní turné

Jiří Bezděkovský se s rozhlasovým symfonickým orchestrem účastnil mnoha zájezdů do zahraničí. Většina těchto koncertních turné se konala za dirigování šéfdirigenta Aloise Klímy a jeho zástupců: Josefa Hrnčíře, Františka Vajnara. V roce 1949 rozhlasoví symfonikové, včetně Jiřího Bezděkovského, uskutečnili první koncertní turné v zahraničí. Své umění představili v Polsku za dirigování Aloise Klímy a jeho zástupce Josefa Hrnčíře, kde koncertovali tři týdny. Dále se zúčastnili desetidenního zájezdu do Drážďan. Účinkovali nejen v tomto stále ještě válkou zdemolovaném městě, ale i v jeho okolí. Poté se zúčastnili jednodenního koncertu v Berlíně, kde zahráli Smetanovu Mou vlast a Dvořákovy Slovanské tance. Na tomto koncertě byl přítomen dirigent Karel Vašata. Po nucené přestávce mohl orchestr znovu vyjet za hranice Československa až v roce 1960. Navštívil znovu Německo, kde byl od této doby častým hostem, Francii a Švýcarsko. Ve Francii orchestr koncertoval, mimo jiná města, i v Paříži. V Paříži toto prestižní hudební těleso vystoupilo ve světoznámém Pleyelově sále, kde kromě svého programu doprovodilo dvě francouzské violoncellistky.

V roce 1961 orchestr vycestoval na tříměsíční turné po Itálii a od této doby zde vystupoval téměř každým rokem. Během zájezdu hrál na festivalu v italském městě Ascoli Piceno, na kterém přednesl operu Chovanština od Modesta Petroviče Musorgského za dirigování ruského dirigenta Gennadije Rožděstvenského, o němž Jiří Bezděkovský říká:

„Plusem tohoto dirigenta bylo, že nerad zkoušel. Vždycky říkal: „Vy umíte, já umím.“ Byla s ním výborná spolupráce.“

V červenci roku 1965 Symfonický orchestr Československého rozhlasu navštívil Itálii znovu, tentokrát na tři týdny včetně Sicílie a Sardinie, kde dvakrát zahrál ve velkém přístavním městě Cagliari. Dále koncertoval ve většině velkých italských měst,

například: Milano, Řím, San Marino, Benátky, Verona. Po celou dobu pobytu v Itálii všichni hráči včetně dirigenta bydleli ve vlaku, jak říká Jiří Bezděkovský:

„Celý orchestr bydlel ve vlaku, kde měl vyhrazené dva lůžkové vozy. Tímto vlakem jsme se přepravovali do různých italských měst. Když jsem měli pauzu před dalšími koncerty, italští železničáři vždy odstavili naše vagóny na slepou kolej. V těchto vozech jsme bydleli, převlékali se a odtud vyráželi na koncerty. Například ve Veroně jsme takto ubytování zůstali tři dny.“

Po Itálii toto prestižní hudební těleso dále navštívilo Anglii, Rumunsko, Jugoslávii, Rakousko, Holansko, Belgii, Dánsko, Portugalsko, Španělsko. Na třítýdenním koncertním turné po Jugoslávii šéfdirigenta Aloise Klímu zastoupil slovenský dirigent Ondrej Lenárt. Většina koncertů proběhla v jugoslávských kostelech. Na jednom z koncertů v Rakousku, který proběhl ve Vídni, hrál Symfonický orchestr Československého rozhlasu pod taktovkou Jaroslava Krombholce, který se zájezdů jako zástupce šéfdirigenta běžně neúčastnil. Jaroslav Krombholc tehdy dirigoval skladbu Láska ke třem pomerančům od ruského skladatele Sergeje Sergejeviče Prokofjeva.

Na počátku 70. let Jiří Bezděkovský a rozhlasoví orchestrální hráči podnikli čtrnáctidenní zájezd do Sovětského svazu za dirigování šéfdirigenta Aloise Klímy a jeho zástupce Františka Vajnara. Turné začalo v Rusku, v Moskvě. Koncertovali v Litvě, Estonsku a dalších zemích Sovětského svazu. Symfonický orchestr Československého rozhlasu v Praze měl během koncertování v zahraničí ve svém repertoáru nejčastěji tyto skladby: Bedřich Smetana: Předehra k opeře Prodaná nevěsta a Má vlast, Antonín Dvořák: Karneval, Slovanské tance, všech devět symfonií, nejčastěji Sedmá symfonie, Ludwig van Beethoven: Devátá symfonie, Johann Sebastian Bach: Mše h moll.

3.3.4 Významné koncerty v Československu

Jiří Bezděkovský se v Československu se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu v Praze účastnil řady významných vystoupení. Za jedny z nejvýznamnějších, mimo jiné, považuje každoroční koncerty na Mezinárodním festivalu Pražské jaro. Na prvním ročníku tohoto významného festivalu, který se konal v roce 1948, Jiří Bezděkovský se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu doprovodil světového houslového virtuosa Davida Oistracha při několika houslových koncertech od skladatelů: Johana Sebastiana Bacha, Antonína Dvořáka, Johannese Brahmsa, Nicola Paganiniho a Ludwiga van Beethovena. Dle slov Jiřího Bezděkovského byl David Oistrach prvním významným zahraničním houslistou, který vystoupil po druhé světové válce v Československu.

Na jednom z dalších ročníků Pražského jara, v roce 1956, Symfonický orchestr Československého rozhlasu doprovodil významného houslového virtuosa Vášu Příhodu při Houslovém koncertu a moll od Antonína Dvořáka. Váša Příhoda při této příležitosti Jiřímu Bezděkovskému věnoval skladbu s názvem Romance élégiaque, kterou složil během koncertního turné na Havajských ostrovech v roce 1928. Jiří Bezděkovský se s Vášou Příhodou znal již z koncertů v Berlíně, kde během druhé světové války Jiří Bezděkovský několikrát hrál se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu. Váša Příhoda v této napjaté době koncertoval hlavně v Německu, a tak Jiří Bezděkovský mohl na vlastní uši slyšet houslové umění tohoto ve světě uznávaného houslisty. Po skončení druhé světové války, v roce 1945, se s Vášou Příhodou setkal v Praze, když oba čekali na vystavení občanské legitimace. Jiří Bezděkovský si nesmírně váží umění tohoto vynikajícího houslisty, považuje ho za svůj vzor.

3.3.5 Spolupráce s významnými českými i zahraničními dirigenty

Za dobu působení v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu hrál Jiří Bezděkovský za dirigování mnoha českých i zahraničních dirigentů, což je patrné i z výše uvedené historie tohoto hudebního tělesa. V orchestru hostovali dirigenti jak ze Sovětského svazu, tak ze západních zemí. Jiří Bezděkovský měl tu čest hrát pod taktovkou těchto světově uznávaných dirigentů, například: Grzegorz Fitelberg,

Hermann Abendroth, Franz Konwitschny, šéfdirigent Bostonské filharmonie Charles Munch, šéfdirigent Leningradské filharmonie Jevgenij Alexandrovič Mravinskij, Antonio Pedrotti, Gennadij Rožděstvenskij, Sir Charles Mackerras, Otto Klemperer, Lovro Matačić, Tagi Zade Najazi, Erich Kleiber, Talichův žák Oskar Danon. Z českých dirigentů spolupracoval s Otakarem Paříkem, Otakarem Jeremiášem, Karlem Ančerlem, Aloisem Klímou, Josefem Hrnčířem, Jiřím Stárkem, Václavem Talichem, Václavem Smetáčkem, Jaroslavem Krombholcem a Františkem Vajnarem.

Spolupráce s Václavem Talichem

Jiří Bezděkovský několikrát hrál pod vedením Václava Talicha. Bylo to v době, kdy Václav Talich zastával místo uměleckého poradce šéfdirigenta Aloise Klímy. Václav Talich Jiřího Bezděkovského vyhledával, neboť s ním chtěl natočit další sólové skladby. Navíc věděl, že stejně jako on, má Jiří Bezděkovský vztah k jeho rodnému Berounu. Václav Talich v Berouně soukromně vyučoval dirigenta Milana Pospíšila. Jiří Bezděkovský se s Milanem Pospíšilem spojil a založil s ním komorní orchestr při Lidové škole umění v Berouně. Václav Talich pro tento orchestr instrumentoval několik skladeb. Jiří Bezděkovský si Václava Talicha nesmírně vážil, kromě rozhlasového pracoviště se sním setkal při mnoha různých příležitostech a dokonce ho jménem celého Symfonického orchestru Československého rozhlasu přemluvil k dirigování ve Valdštejnské zahradě. Toto všechno dokládají slova Jiřího Bezděkovského:

„Naším dirigentským vzorem byl vždy dirigent profesor Václav Talich, který vychoval celou plejádu našich dirigentů a s kterým i já jsem měl tu možnost se seznámit. Bylo to při vypsání soutěže Otakara Ševčíka, kde profesor Václav Talich zasedl v porotní komisi s mistrem Jaroslavem Kociánem a Ladislavem Zelenkou. Porota mi zde udělila 1. cenu za provedení Fantazie g moll Josefa Suka. Doprovázel mě orchestr pražské konzervatoře za dirigování Pavla Dědečka. Ke konci své dirigentské dráhy byl Václav Talich jmenován po dva roky uměleckým ředitelem. Při výročí založení našeho rozhlasu byl uspořádán slavnostní koncert ve Valdštejnské zahradě, kde byla na programu Smetanova Má vlast a Slovanské tance Antonína Dvořáka. Nebylo

jednoduché získat profesora Václava Talicha, aby tato díla provedl. Necítil se už na dirigování, a proto s ním někdo musel navázat rozhovor a požádat ho o dirigování. Orchester mě požádal, abych s ním promluvil. Odpověď Václava Talicha byla jasná. „Bezděkáčku, myslíte, že bych to zastal?“ A moje odpověď zněla: „Vy určitě, ale orchestr aby reagoval na vzácné Vaše pojetí.“

Touto odpovědí Jiří Bezděkovský myslel, aby pojetí Václava Talicha bylo orchestrem dostatečně umělecky respektováno

Zhodnocení práce Jiřího Bezděkovského dirigentem Josefem Hrnčířem a Františkem Vajnarem

Z výše uvedených informací je patrné, že Jiří Bezděkovský mnohokrát spolupracoval s výborným dirigentem Josefem Hrnčířem. Jiří Bezděkovský se s Josefem Hrnčířem více pracovně poznal v době, kdy Josef Hrnčíř nastoupil do Československého rozhlasu, nejprve jako dirigent Pražského rozhlasového orchestru, později jako zástupce šéfdirigenta Symfonického rozhlasu Československého rozhlasu Aloise Klímy, neboť Josefa Hrnčíře zajímal názor Jiřího Bezděkovského na různá koncertní vystoupení a na pojetí jednotlivých skladeb. Postupem času spolu absolvovali řadu úspěšných rozhlasových natáčení a zájezdů do zahraničí, kde se z nich stali přátelé. Josef Hrnčíř, měl stejně jako ostatní dirigenti rozhlasového symfonického orchestru, možnost blíže poznat umění Jiřího Bezděkovského. V rozhlasové reportáži z roku 1981 [22] o Jiřím Bezděkovském a jeho práci říká:

„Koncertní mistr Jiří Bezděkovský je od přírody obdarován vzácnými vlastnostmi. Má perfektní houslovou techniku, zdravou muzikálnost, neomylný smysl pro styl hraného díla, strhující temperament, kterým dokáže doslova vybičovat ze smyčcové skupiny maximální výkon. Je brilantním čtenářem not z listu, přičemž okamžitě vycítí i hlubší význam i smysl skladby. Během praxe doma i za hranicemi jsem se setkal a pracoval s mnoha koncertními mistry, tak jsem poznal, že Jiří Bezděkovský by mohl s úspěchem zastávat funkci koncertního mistra v kterémkoliv předním evropském symfonickém orchestru.“

Pochvalná slova plná uznání zazněla v této rozhlasové reportáži [22] ještě jednou, tentokrát z úst dirigenta Františka Vajnara:

S koncertním mistrem Jiřím Bezděkovským jsem spolupracoval nejenom jako šéf symfonického orchestru pražského rozhlasu, ale jako dlouholetý hostující dirigent. Myslím, že Jirka Bezděkovský patří mezi ideální typy koncertních mistrů především pro jeho vnitřní kontakt s dirigentem a jeho aktivitu při práci. Říkám-li vnitřní kontakt, mám na mysli schopnost přečíst nebo vycítit dirigentovy záměry po všech stránkách a samozřejmě nejkratší cestou, nejrychlejším způsobem realizovat. Na jedné straně je Jiří Bezděkovský tím typem skutečného lídra, tedy toho vedoucího orchestru, ale zase do té míry, že řekl bych, nikde nevybočuje z toho velkého organismu. Tuto vlastnost lze letitou praxí získat, ale pouze v určité míře. Jiří Bezděkovský má k tomu vrozené dispozice, potřebnou míru té rovnováhy mezi emocionálním a racionálním. To znamená, umí rozpoutat a spoutat současně. K tomu jeho obrovské dispozice technické a manuální a máme obraz dokonalého koncertního mistra.“

3.3.4 Významná nahrávka a oblíbené houslové sólo

Jiří Bezděkovský se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu nahrál téměř dvě stě rozhlasových nahrávek, z nichž několik natočil sólově s doprovodem již zmíněného orchestru, viz. kapitola s názvem Sólové nahrávky Jiřího Bezděkovského ve Fonotéce Českého rozhlasu. Svým dílem se nesmazatelně vepsal do dějin Symfonického orchestru Československého rozhlasu. Za jednu z nejvýznamnějších sólových nahrávek považuje skladbu Pulcinella od ruského skladatele Igora Stavinského, neboť vznikala za dirigování Antonia Pedrottiho. Ze všech sólových věcí hrál nejraději houslové sólo Radúz a Mahulena od skladatele Josefa Suka, což opět dokládá rozhlasová reportáž z roku 1981 [22]:

Václav Žilka: „Které z těch orchestrálních sol, jež jsi hrál za těch 39 let v orchestru, ti tak nějak utkvělo v paměti, na které vzpomínáš a které sis zahrál s mimořádnou chutí?“

Jiří Bezděkovský: „Bylo to houslové sólo Josefa Suka Radúz a Mahulena, jak v Prologu, tak i v Pohádce, které jsem musel v orchestru mnohokrát hrát. Například ke Dni tisku a televize vždy na programu byla Pohádka. To už byl takový osud. Když moji spolužáci z konzervatoře s touto skladbou za dirigování profesora Pavla Dědečka absolvovali, tak jsem to sólo vždy musel hrát. Takže mě pronásledovalo od studijních let.“

4 Český komorní orchestr

4.1 Český komorní orchestr pod vedením Václava Talicha

Český komorní orchestr založil roku 1946 dirigent Václav Talich, který se již dlouho zabýval myšlenkou vytvořit komorní orchestr, neboť v Praze zatím žádný nebyl. Vzniku předcházela nelehká jednání s jeho známým nepřítelem Zdeňkem Nejedlým, tehdejším ministrem školství a osvěty. Václav Talich toto hudební těleso vytvořil z nejlepších žáků posledního ročníku tehdejší Státní konzervatoře hudby v Praze a Akademie múzických umění. V necelých třiašedesáti letech začal zkoušet s mladými pětadvacetiletými orchestrálními hráči v Malém sále Rudolfína. Prvním houslistou byl jeho žák Josef Vlach, spolužák Jiřího Bezděkovského na konzervatoři. Zkoušky byly dělené a probíhaly dvakrát až třikrát týdně. Orchester měl celkem 38 členů: 7 primů, 6 sekundů, 6 violistů, 4 violoncellisty, 3 kontrabasisty, 2 flétnisty, 2 hoboisty, 2 klarinetisty, 2 fagoty, 2 trumpetisty a 2 hornisty.

První veřejné vystoupení proběhlo 7. října 1946 v Domě umělců. Cesta k dalším koncertům se zdála být otevřená, neboť po volbách na jaře téhož roku Zdeňka Nejedlého ve funkci vystřídal Jaroslav Stránský. V roce 1947 Český komorní orchestr účinkoval na Pražském jaru. Od začátku udivoval svou profesionalitou a rychle dosáhl vysoké úrovně. Kromě Václava Talicha jej dirigovali i jeho žáci: Otakar Trhlík, Živojin Zdravkovič, Vojtěch Vogel, Miroslav Dvorský a František Škvor. Český komorní orchestr uspořádal 35 koncertů v Praze, 12 večerů ve Stavovském divadle a podnikl 4 zájezdy do českých měst.

V repertoáru měl především orchestrální díla z období baroka až po modernu. Celkem provedl 18 děl čtrnácti českých autorů: Františka Václava Míči, Jana Václava Stamice, Antonína Filse, Jana Vitáska, Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů, Pavla Bořkovce, Karla Reineru, a 38 děl jednadvaceti zahraničních autorů: Johanna Sebastianu Bacha, Antonia Vivaldiho, Henry Purcella, Christopha Willibalda Glucka, Josepha Haydna, Wolfganga Amadea Mozarta, Ludvíga van Beethovena, Igora Stravinského, Maurice Ravela. Soubor dostal pozvání i do zahraničí: Vídeň, Paříž, Salcburk, ale nikdy tam nekonzertoval, neboť přišel „vítězný“ únor 1948 a Václavu Talichovi bylo opět zakázáno dirigovat v Praze. O dva měsíce později musel

v důsledku šikany svůj komorní orchestr opustit, a tak 29. dubna 1948 došlo k rozpadu celého hudebního tělesa [2], [13].

Přestože Československý rozhlas tehdy zaznamenával všechny důležité koncerty našich přených orchestrů, zvukový záznam tohoto tělesa za řízení Václava Talicha nikdy nevznikl. Zasloužil se o to tehdejší ředitel hudební vysílání Mirko Očadlík, neboť se hlásil k Nejedlého linii, která se pokoušela vymazat Václava Talicha z hudebního života. Ivan Medek, člen správní rady nově vzniklého Českého komorního orchestru, jež byl přítomen takřka na všech zkouškách Českého komorního orchestru pod vedením Václava Talicha, tvrdí, že Český komorní orchestr byl jedním z nejlepších světových souborů v poválečné době [11].

4.2 Český komorní orchestr pod vedením Josefa Vlacha

Toto špičkové hudební těleso o necelých deset let později, v roce 1957, vzkřísil jeho bývalý koncertní mistr Josef Vlach. Soustředil kolem sebe špičkové hráče na smyčcové nástroje z orchestru České filharmonie, Národního divadla, Československého rozhlasu a Státní opery. Jedním z nich byl Jiří Bezděkovský, který zde působil přes dvacet let. Členové ansámblu nesměli pocházet z jednoho reprezentačního tělesa, neboť by nemohli být uvolňováni na dlouhodobá turné. Český komorní orchestr měl 27 členů: 8 primů, 7 sekundů, 5 violistů, 4 violoncellisty a 3 kontrabasisty.

Josef Vlach se všemi členy tělesa pracoval kvartetním způsobem. To znamená, že všechny skladby zkoušel nejprve v několikerém obsazení smyčcového kvarteta. Docílil tak výsledného bohatě sytého krásného a jednolitého zvuku orchestru.

Orchestr hrál bez dirigenta, přestože to neměl v názvu. Veřejnosti se poprvé představil na koncertě pořádaném k výročí narození skladatele Josefa Suka pořádaném v Křečovicích u Neveklova, Sukovu rodišti. Po rychlém vzestupu pod vedením Josefa Vlacha získal znovu světový věhlas, a tak brzy vystupoval po celé Československé republice i v zahraničí, například: Německo, Rakousko, Japonsko, Spojené státy americké. Několikrát účinkoval na Pražském jaru, kde jednou doprovodil slavného mexického houslistu, Hendrycha Szerynga při Houslovém koncertu E dur od Johanna Sebastiana Bacha. V repertoáru měl například tyto skladby: Josef Suk: Serenáda Es

dur, Antonín Dvořák: Serenáda A dur, Petr Iljič Čajkovskij: Serenáda C dur, Wolfgang Amadeus Mozart: Malá noční hudba, Divertimento D dur a F dur a Velká fuga, Igor Stravinskij: Apollón.

Činnost tohoto hudebního tělesa roku 1988 ukončila smrt Josefa Vlacha, která ho náhle zastihla po koncertě v Göteborgu, jež dirigoval [2], [13].

4.3 Působení Jiřího Bezděkovského v Českém komorním orchestru

Jiří Bezděkovský v Českém komorním orchestru pod vedením Josefa Vlacha působil od jeho založení do roku 1980, přestože současně zastával roli koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. Jak již bylo výše uvedeno, Josef Vlach se všemi členy komorního souboru pracoval kvartetním způsobem. Jiří Bezděkovský, který seděl u prvního pultu společně s Josefem Vlachem, byl nadšen tímto neobvyklým a ojedinělým způsobem práce. Byl „pravou rukou“ Josefa Vlacha, který věděl, že se na něj může ve všem spolehnout. Když Josef Vlach odjel se svým kvartetem, Vlachovo kvarteto, na koncertní turné, svěřil mu vedení orchestru. Profesní vztah Jiřího Bezděkovského a Josefa Vlacha dokumentuje rozhlasová reportáž z roku 1981 [22]. S Josefem Vlachem hovoří Václav Žilka:

Václav Žilka: „Jaký jsi měl pocit jako umělecký šéf a dirigent, když u prvního pultu seděl Jiří Bezděkovský?“

Josef Vlach: „Já Jiřího Bezděkovského znám už od roku 1939. Patřil mezi nejnadanější žáky naší konzervatoře, pražské konzervatoře. A samozřejmě pro nás mladší byl takovým jako idolem. Já jsem od něho nejprve slyšel Ernstův Koncert fis moll, Paganiniho koncert, Beethovenův, Čajkovského a Sukovu Fantazii, s kterou absolvoval, a vždycky to byly znamenité výkony. Potom jsme se rozloučili. Cesty nás vedly každého trochu jinam, a když jsem zakládal Český komorní orchestr, Jiří Bezděkovský za mnou přišel, že by v něm rád hrál. No, já jsem si myslel, že třeba ani nebude mít trpělivost na tu práci, na kterou jsem se připravoval, ale byl jsem mile překvapen, že to bral velice vážně, a když později se mnou seděl u prvního pultu, měl jsem na něho vždycky spolehnutí, že zaprvé program dobře připraví a že v něm budu mít dobrého zástupce.“

Jiří Bezděkovský s tímto komorním souborem pro Československý rozhlas nahrál několik skladeb. Jedná se o: Mozartovo Malou noční hudbu a Divertimento D dur a F dur, Dvořákovu Serenádu A dur, Sukovu Serenádu Es dur Čajkovského Serenádu C dur a Stravinského symfonickou báseň Apollón. Po návratu z Japonska členové souboru vydali gramofonovou desku, na kterou nahráli Malou noční hudbu od Wolfganga Amadea Mozarta výše zmíněné smyčcové serenády od Antonína Dvořáka, Josefa Suka a Petra Iljiče Čajkovského. 14

4.3.1 Koncertní turné

Jiří Bezděkovský se s Českým komorním orchestrem zúčastnil mnoha zahraničních koncertních turné. Brzy po prvních úspěšně odehraných koncertech v Československu začaly přicházet i nabídky ze zahraničí. Na zájezdy Český komorní orchestr vysílala společnost Pragokonzert, která měla procentuální podíl z každého hráče. Tento ansámbl každý rok v Německé spolkové republice odehrál 15 až 20 koncertů, z nichž každý představoval zhruba 300 marek pro každého hráče. Před zahájením turné si Jiří Bezděkovský a ostatní členové Symfonického orchestru Československého rozhlasu i jiných hudebních těles museli za sebe najít a zaplatit po dobu své nepřítomnosti rovnocennou náhradu. Jiří Bezděkovský s Českým komorním orchestrem častokrát koncertoval nejen v Německé spolkové republice, ale také v Rakousku a Švýcarsku. Zúčastnil se koncertního turné po Japonsku, Rakousku, dále absolvoval turné po Spojených státech amerických. Vycestovat do zahraničí tehdy nebylo jednoduché, jak říká Jiří Bezděkovský:

„O tom, kdo pojede do zahraničí, rozhodoval i Uliční výbor, který nám musel dát razítko do výjezdní doložky. Před odjezdem na turné po Japonsku jsem musel, stejně jako všichni členové orchestru, včetně Josefa Vlacha, manuálně odpracovat brigádu, abych toto razítko získal, neboť bez něj by mě tam Pragokonzert nepustil. Po dobu dvou měsíců jsem každý den po práci musel s mojí paní chodit vytrhávat bodláky a jiný plevel podél tramvajových ostrůvků. Když jsme se z Břevnova, mého tehdejšího bydliště, dostali až k letohrádku Hvězda, stranická organizace se smilovala a dala mi po necelých osmi stech odpracovaných hodinách toto razítko.“

Japonsko

V roce 1959 přijel japonský kulturní atašé do Prahy, aby na Pražském jaru vybral nejlepší komorní orchestr na festival v Osace a na velké měsíční turné po Japonsku, jež se uskuteční v roce 1960. Na tento vzácný festival si vybral Český komorní orchestr. O tom, že se ho toto komorní těleso bude moci zúčastnit rozhodl skladatel a člen Kulturní rady hlavního města Prahy při ministerstvu školství a kultury Jan Seidel. Jiří Bezděkovský při vzpomínkách na tento zájezd do Japonska vypráví:

„Měsíční turné financovala japonská miliardárka paní Murajama, která v Osacě vlastnila pivovar, část podzemní dráhy a koncertní síň, která měla čtyři patra, dva výtahy a sedačky v červené kůži. V této síni začal zmíněný festival, na němž s námi spolupůčinkovala Bostonská filharmonie. Vystoupení našeho komorního orchestru trvalo s přestávkou dvě a půl hodiny. Během turné jsme navštívili řadu japonských měst a koncertovali v mnoha vyprodaných sálech. Zajímavostí je, že let z Japonska do Československé republiky trval čtyřmotorovým letadlem Superkonstellation při rychlosti 650km/hodinu celkem 41 hodin, neboť z Prahy do Tokia se létalo s mezipřistáním v těchto místech: Řím, Abádán, Pákistán, Si-an, Manila.“

Rakousko a Spojené státy americké

V roce 1962 absolvovali Mezinárodní festival v Salcburku. Pozvala je tam Mozartova společnost. Na koncertě byl přítomen rakouský dirigent Herbert von Karajan. Po Rakousku následoval zájezd do Anglie. Hráli ve všech velkých městech včetně Londýna. Ve vysílání pro BBC doprovázeli slavného amerického houslistu Yehudi Menuhina⁷ při houslovém Koncertu E dur od Johanna Sebastiana Bacha. Yehudi Menuhin potom Český komorní orchestr pozval na zámek k hraběnce Strectovně. Na tomto večírku se Jiří Bezděkovský setkal s prvotřídními muzikanty. Společně s Královským orchestrem zde byli přítomni i další housloví virtuosoové, například: Isaac Stern, Henryk Szeryng.

⁷ Americký houslista Yehudi Menuhin po druhé světové válce organizoval hudební festivaly ve Švýcarsku a Anglii, na kterých se několikrát představil také jako dirigent. Jako houslista veřejně vystupoval již od svých jedenácti let. Koncertoval i v Československé republice, například: poprvé v roce 1931, na Pražském jaru v roce 1946. V letech 1971 až 1975 byl prezidentem Mezinárodní hudební rady UNESCO [6].

V roce 1971 paní Andersen ze San Francisca oslovila Josefa Vlacha, zda by přijel s Českým komorním orchestrem na velké turné po Spojených státech amerických. Nabídka byla Českým komorním orchestrem přijata, a tak 2. ledna instrumentalisté, včetně Jiřího Bezděkovského, odletěli do Spojených států amerických, aby i zde předvedli své umění. Koncerty se odehrávaly většinou v sálech univerzit. Celkem účinkovali na čtyřiceti jedna koncertech v mnoha amerických městech, například: New York, Boston, Denver, New Orleans, Indianapolis, Philadelphia, San Francisco (pozvali je tam členové Sokola), Memphis, Mineapolis, Ithaca, Baltimore, Dallas, Alabama, Houston, Omaha, Cleveland, Ottawa, Halifax, Detroit, Kansas City, Atlanta, Cincinnati. Cestovali výhradně letecky, během turné celkem čtyřicetkrát, neboť se za účelem koncertování museli v krátkém čase dostat na mnohdy od sebe velmi vzdálená místa. V hotelu, ve kterém byli ubytováni, Josefa Vlacha navštívil vynikající interpret Bachových děl Henryk Szeryng a poté i Josef Suk, který zde v tu dobu také koncertoval. Josef Suk požádal Josefa Vlacha, zda by ho se svým komorním orchestrem doprovodil na vystoupení při Houslovém koncertu E dur od Johanna Sebastiana Bacha. Josef Vlach Josefu Sukovi vyhověl i díky tomu, že Josef Suk měl s sebou partituru pro orchestr. Na koncert bylo vyprodáno. Jiří Bezděkovský na toto turné vzpomíná rád, mimo jiné vypráví, že se na koncertech setkal se svými přáteli, kteří z Československa emigrovali do Ameriky:

„Jeden ze dvou koncertů v New Yorku navštívil můj kamarád a spolužák z konzervatoře Karel Fröhlich⁸, který si v tomto městě založil soukromou hudební školu. Nabídl mi, abych na jeho škole učil. Dále jsem se setkal s paní Ottovou, manželkou továrníka Otty z Rakovníka, jejichž syna jsem kdysi učil hrát na housle.“

⁸Houslista Karel Fröhlich se zúčastnil soutěže v Paříži, kde vyhrál první cenu v interpretaci Bachova díla. Soutěže se dále zúčastnil jeho spolužák Karel Husa, který získal první cenu v dirigování. Výhra za první cenu byla značně vysoká, a tak se oba v roce 1956 rozhodli, že odjedou do Spojených států amerických. Skladatel a dirigent Karel Husa je se později stal vedoucím Universitního symfonického orchestru na Cornell University v Ithace.

Ostatní hudební tělesa

1.1 Pražský komorní orchestr bez dirigenta

Pražský komorní orchestr bez dirigenta vznikl v roce 1951 při Hudebním sboru společnosti Národního muzea. Založil ho Jiří Bezděkovský společně s několika členy symfonického orchestru Československého rozhlasu: violoncellistou Václavem Štoupou, kontrabasistou Františkem Hertlem a houslisty Jaroslavem Rajlem a Vladimírem Hanouskem. Těleso mělo zprvu 33 členů, později, v roce 1959, 37 členů: 12 houslistů, 4 violisty, 4 violoncellisty, 3 kontrabasisty, 2 flétnisty, hoboisty, klarinetisty, fagotisty, trumpetisty a hráče na lesní rohy, jednoho tympanistu a cembalistu. V tomto souboru byli i hráči z Filmového symfonického orchestru. Přípravné nastudování skladeb nejčastěji vedl Vladimír Hanousek, František Hertl, Václav Jiráček nebo Jiří Ptáčník za kolektivní účasti všech hráčů. Koncertním mistrem hudebního tělesa byl Jiří Bezděkovský, který zároveň zastával i místo dirigenta, neboť, jak název napovídá, tento soubor žádného neměl, přestože v průběhu prvních let hrál na několika málo koncertech za dirigování Václava Jiráčka, Františka Hertla, Jiřího Pinkase a vynikajícího italského dirigenta Antonia Pedrottiho. Mimo tyto ojedinělé případy udával nástupy jednotlivým smyčcovým i dechovým nástrojům z pozice koncertního mistra Jiří Bezděkovský, který zároveň musel držet i rytmický chod orchestru.

Soubor měl ve svém repertoáru díla autorů z období klasicismu: Joseph Haydn, Wolfganga Amadea Mozarta a Ludvíga van Beethovena, baroka: Johann Sebastian Bach, Georg Fridrich Händel, Antonio Vivadi, a raného romantismu: Felix Mendelssohn-Bartholdy, Franz Schubert. Značnou pozornost věnoval skladbám Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a řadě soudobých autorů. V počátku své existence hrál díla starých českých mistrů, jako jsou například: Antonín Rejcha, Jan Křtitel Vaňhal, Antonín Vranický, Vojtěch Jírovec, František Voříšek, Josef Mysliveček a Karel Stamice, od jejichž interpretace později upustil.

Pražský komorní orchestr se veřejnosti poprvé představil 14. června na Pražském jaru, kde v jeho podání zazněla Předehra C dur Antonína Rejchy, Symfonie D dur Františka Voříška a Orchestrální kvartet Karla Stamice. Svou účastí na tomto prestižním festivalu, na němž v příštích letech, kromě roku 1955, vystupoval

pravidelně, se zařadil mezi nejžádanější československé soubory. Jiří Bezděkovský v Pražské komorním orchestru, který se věnoval hlavně koncertní a nahrávací činnosti, působil od jeho založení do roku 1959. Účastnil se s ním přes 130 koncertů v Praze a mnohých vystoupení po celé Československé republice: Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Hradec Hrálové, Havlíčkův Brod, Náchod, Plzeň, Kutná Hora, Ústí nad Labem, Hořovice, Bratislava. Soubor koncertoval i v zahraničí. V době od 8. dubna do 24. dubna 1957 absolvoval zájezd do Itálie, kde se představil na dvanácti koncertech. Na sklonku tohoto roku, od 16. listopadu do 4. prosince, Itálii navštívil podruhé. Tentokrát účinkoval na devatenácti koncertech. Do Itálie byl pozván manažerem La-Penou. O rok později, 25. listopadu 1958, vystoupil v Berlíně. Za dobu působení Jiřího Bezděkovského v tomto hudebním tělese nahrál přes 300 rozhlasových snímků pro Československý rozhlas, například: Měšťák šlechticem od Richarda Strausse, více než 20 pro zahraničí a několik i pro Československou televizi. V té době přesnou kroniku výkonů vedl violista Karel Pojar. V souboru hostovali mimo dirigentů i sólisté zvučných jmen, například: Emil Gilels, Paul Badura-Skoda a Erturo Beneditti-Michelangeli.

Pražský komorní orchestr má v současné době 34 členů: 11 houslistů, 4 violisty, 4 violoncellisty, 2 kontrabasisty, 2 flétnisty, 2 klarinetisty, 2 hoboisty, 2 trumpetisty, 2 fagotisty, 2 hráče na lesní rohy a jednoho hráče na tympany. V průběhu roku absolvuje v průměru 80 koncertů a pravidelně vystupuje na Pražském jaru. Koncertuje po celé České republice. Svému publiku každoročně nabízí 5 až 6 abonentních koncertů v Dvořákově síni Rudolfiny. Spolupracuje s českými špičkovými interprety, například: Zuzana Růžičková, Zdeněk Tylšar, Ivan Moravec, Václav Hudeček. Orchester vede koncertní mistr Antonín Hradil [3], [19].

5.2 Klub sólistů

Klub sólistů založil v roce 1953 Jiří Bezděkovský společně s dirigentem Hugo Fišerem, neboť Československý rozhlas tehdy potřeboval populární hudbu, tak zvaný „populár“. Toto hudební těleso, které mělo třicet pět členů, bylo vystavěno na dechovém kvintetu a mohutné skupině smyčcových nástrojů. Všichni hráči pocházeli ze Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. Jiří Bezděkovský

s doprovodem Klubu sólistů nahrál přes čtyřicet skladeb původně napsaných pro housle s doprovodem klavíru. Rozhlasoví hudební režiséři: skladatel Václav Trojan, dirigent Milan Kašpárek, Karel Teml, Jan Frýda, dirigent Josef Hrnčíř, klavírista František Vrána, skladatel a dirigent Hugo Fišer, skladatel a redaktor hudebního vysílání v redakci malých hudebních žánrů Rudolf Myška a Miroslav Juchelka je instrumentovali pro orchestr, aby se v nich uplatnil jako sólista. Nejvíce instrumentaci vytvořil Hugo Fišer, žák Antonína Modra, a Miroslav Juchelka.

Jiří Bezděkovský s Klubem sólistů nahrál například tyto skladby: Pablo de Sarasate: Cikánské melodie a Andaluzská romance, Felix Mendelssohn-Bartoldy: Jarní píseň, Benjamin Šer: Tarantella, Hugo Fišer: Valčíček pro Janičku, Jerome Kern: Mississippi a Ol' Man River z muzikálu Lod' komediantů, José Armandola: Modrý pavilon, Josef Suk: Melodie, Petr Iljič Čajkovskij: Melancholická serenáda, Johannes Brahms: Valčík, Antonín Modr: Valčíková nálada, Julius Kalaš: Valsettino, Váša Příhoda: Romance a Caprice, Erno Košťál: Romance, Henryk Wieniawski: Polská píseň, Rudolf Kubín: Rej Včel, Karel Korecký: Regina, Franz Riez: La capricciosa, Váša Příhoda: Romance élégiaque, Fritz Kreisler: Lásky žal, Vítězslav Novák: Lístek do památníku, Rodolphe Kreutzer: Siciliana a rigodon, Josef Bastl: Serenáda, Tivadar Nachéz: Cikánský tanec, Otakar Ševčík: Holka modrooká.

Provedení poslední zmíněné nahrávky je zajímavé tím, že ji za doprovodu orchestru hraje na housle současně čtrnáct sólistů, flažolety hraje pouze jediný sólista a tím je Jiří Bezděkovský.

Z celkového počtu nahraných skladeb jich čtrnáct složil František Drdla. Drdlovy vydané skladby tenkrát pro rozhlas objevil, získal a s tímto hudebním tělesem nahrál Jiří Bezděkovský. Jsou jimi například: Capriccio pro housle, Dialog, Fontána, Idylka, Madrigal pro housle, Noveletta, Obrázky z Uher, Píseň lásky, Kubelíkova serenáda A dur, Tarantella, Suvenýr.

Tyto skladby nahrané Klubem sólistů za dirigování Hugo Fišera, Josefa Hrnčíře, Milana Kašpárka a Slavomíra Spousty byly po léta vysílány na stanici Vltava v poledních koncertech a ještě dnes je občas na této stanici můžeme slyšet.

3 Heřmanovo trio

Český komorní soubor Heřmanovo trio, utvořili roku 1947 houslista Jaroslav Šail, violoncellista Zdeněk Knot a pianista František Pohlreich, posluchači Akademie hudebních umění. První koncert uspořádali 4. února 1948 v Táboře jako Klavírní trio AMU. Název Heřmanovo trio používali až od roku 1949. V roce 1951 se složení souboru ustálilo v tomto složení: houslista Jiří Ptáčník, violoncellista Josef Pražák, pianista František Pohlreich. Jiří Bezděkovský do souboru nastoupil na místo Jiřího Ptáčníka na podzim roku 1955 a setrval zde po dobu pěti let. O rok později Josefa Pražáka vystřídal Rudolf Kirs. Heřmanovo trio mělo ve svém repertoáru skladby od Antonína Dvořáka: Dumky, Skotské písně, Humoreska, Vítězslava Nováka, Josepha Haydna, Wolfganga Amadea Mozarta, Georga Fridricha Händela, Ludwiga van Beethovena a jiných autorů. Doprovázelo českou operní pěvkyni Libuši Domanínskou při zpěvu Beethovenových Biblických písní a také barytonistu Jindřicha Jindráka při interpretaci Haydnových písní. Účinkovalo na festivalu v Bratislavě. Koncertovalo ve velkých i v malých městech Československé republiky: Zbiroh, Hořovice, Příbram, Beroun, Jindřichův Hradec, Prachatice, Strakonice, Velvary [2].

5. 4 Drdlovo smyčcové kvarteto

V této podkapitole rozdělené do třech částí je nejprve nastíněn životopis skladatele a houslisty Františka Aloise Drdly, neboť Jiří Bezděkovský se svolením rodiny Drdlů založil na jeho počest Drdlovo smyčcové kvarteto, s kterým neustále koncertuje. Další dvě části jsou věnovány Drdlovu kvartetu a hudebnímu skladateli Pavlu Proškovi, neboť Pavel Prošek Drdlovu smyčcovému kvartetu a Jiřímu Bezděkovskému věnoval několik svých skladeb.

5.4.1 František Alois Drdla

František Alois Drdla se narodil 28. listopadu 1886 ve Žďáru nad Sázavou a zemřel 3. září 1944 v Bad Gastein. Hře na housle se věnoval již od dětství. Ve dvanácti letech byl přijat na pražskou konzervatoř do dechového oddělení, neboť v houslovém oddělení již nebylo místo, kde se učil hře na křídlovku u Filipa Bláhy. Hudební teorii studoval u Josefa Förstra. Ve studiích dále pokračoval na vídeňské

konzervatoři, neboť jeho rodina přesídlila do Vídně. Naštěstí houslový pedagog Josef Hallmesberger záhy rozpoznal jeho mimořádný talent a přijal ho na hru na housle do své třídy. Skladbu studoval u Fraze Krenna, harmonii u skladatele a varhaníka Antona Brucknera. V roce 1887 studium úspěšně zakončil státní zkouškou s vyznamenáním

Stal se prvním houslistou Dvorní opery ve Vídni, kde působil tři roky. Poté zastával funkci ředitele orchestru a koncertního mistra v divadle Na Vídeňce (1894 až 1899), které mělo funkci lidové opery. Zasloužil se v tomto divadle o uvedení opery Bohéma od italského skladatele Giacoma Pucciniho a získal si tak jeho vděk i dlouholeté přátelství. Nastudoval i Smetanovu Prodanou nevěstu.

Brzy po absolutoriu konzervatoře začal s koncertní činností. Od roku 1899 se stal svobodným umělcem a plně se věnoval této činnosti. Koncertoval v mnoha zemích Evropy (1899 až 1905). Získal si pověst houslisty s vytríbenou technikou a podmanivým tónem. Přátelil se s významnými světovými i českými houslisty: Janem Kubelíkem, Vášou Příhodou, ... František Drdla měl české národní cítění. Hlásil se k českému původu. Po první světové válce se chtěl vrátit zpět do své vlasti, ale jeho žádost byla zamítnuta. O několik let později podnikl turné po Spojených státech amerických (1923 až 1925), kde byl s nadšením přijímán jako houslista i skladatel. Byl přijat i americkým prezidentem Coolidgem.

František Drdla se věnoval také soukromému vyučování a hlavně skladbě. Napsal přes šest set skladeb, z nichž dvě stě padesát označil opusovými čísly. Jednalo se většinou o skladby pro housle a klavír. Jeho skladby se vyznačují velkou melodičností a rytmickou pestrostí. Většinou mají třídlínnou formu a průzračnou harmonii. První skladby, které mu přinesly úspěch byly Serenáda A dur a Souvenir. Serenádu si pro sebe napsal jako vhodný přídavek, dokonce ji ani neoznačil opusovým číslem. Tato skladba zaujala i Jana Kubelíka, který ji záhy proslavil koncertě v Londýně. Drdla ji Kubelíkovi věnoval. Od té doby je nazývána Kubelíkova serenáda. Druhou slavnou skladbu, Souvenir, napsal Drdla v roce 1904 za pouhé čtyři dny. Světový úspěch získala především v Americe. Svůj výklad této skladby uvedl

v interview pro tisk v roce 1928⁹. Od této doby se stáhl do soukromí a přestal komponovat [2], [20].

5.4.2 Vznik a působení Drdlova smyčcového kvarteta

Drdlovo smyčcové kvarteto (Aquarius) vzniklo v roce 2002 z podnětu Jiřího Bezděkovského. Je složeno z bývalých koncertních mistrů orchestrů tehdejšího Československého rozhlasu, České filharmonie a FOK. Všichni jeho členové, primárius Drdlova smyčcového kvarteta a koncertní mistr Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze Jiří Bezděkovský, houslista Břetislav Ludvík (koncertní mistr České filharmonie), violista Václav Junek (koncertní mistr Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze) a violoncellista Josef Kolář (koncertní mistr FOK), jsou narozeni ve znamení vodnáře, proto někdy vystupují i pod názvem Aquarius. Název převzali se souhlasem rodiny Rostislava Drdly. Rostislav Drdla, bratranec Františka Drdly, působí ve Žďáru nad Sázavou jako učitel hudby a ředitel zdejší umělecké školy. Koncertní umělci Drdlova kvarteta jsou dlouholetými přáteli. Navzájem se dobře znají z dřívějších vystoupení a mnohaleté koncertní činnosti. Bez hudby by nevydrželi, a tak se rozhodli hrát pro potěšení své i druhých.

Jejich repertoár se skládá ze skladeb Johanna Sebastiana Bacha (Air, Koncert d moll pro dvoje housle a orchestr), W. A. Mozarta (1. věta z Malé noční hudby), Antonia Vivaldiho (Menuet), Josefa Suka (Radúz a Mahulena v úpravě Václava Talicha a Milana Pospíšila), Antonína Dvořáka (Romantické kusy číslo jedna a tři), Bedřicha Smetany, Georga Fridricha Händela, Josepha Haydna a mnoha dalších skladeb těchto i jiných světově uznávaných skladatelů.

Každý rok vystupují v Berouně při výročí narození dirigenta Václava Talicha. Nabídky stále přicházejí, a tak koncertují v mnoha částech České republiky. 22. června 2004 účinkovali na vystoupení na zámku v Trmicích, které natáčel Český rozhlas. Záznam z tohoto koncertu byl vysílán 10. listopadu v 10 hodin a 30 minut na stanici

⁹ „Jsem Čech nadaný láskou k romancím. Souvenir, jak už ukazuje tento titul, je složen z krásných vzpomínek. Tato doba mého mládí v malé české obci, která se ve skladbě odráží v zlatém oparu vzpomínky. Ve skladbě je obsaženo vše. Vidiny mé milované matky a otce, milé scény z dětství, láska k obloze, polím i dávným tvářím a místům“ [20].

Vltava. Pro tuto stanici členové kvarteta hráli také jako sólisté v živě vysílaném pořadu k osmdesátému výročí zahájení vysílání rozhlasu v Československu. Nejvíce ale koncertují v Praze. 6. února 2005 úspěšně absolvovali konkurz v hotelu Paříž, kde získali nabídku na pravidelné účinkování, jednou za čtrnáct dní, až do konce sezóny. Celkem odehráli devět koncertů. Kvůli zahraniční agentuře v hotelu vystupovali pod názvem kvarteto Aquarius, neboť zahraniční hosté byli uvyklí tomuto názvu.

Současný hudební skladatel Pavel Prošek pro ně napsal a věnoval jim dvě smyčcová kvarteta (Smyčcový kvartet a moll a e moll).

Zajímavostí je, že členové kvarteta letos dohromady oslavili úctyhodných tři sta dvacet čtyři let. Toto kvarteto, ojedinělé nejen věkem hráčů, aspiruje na zápis do Guinessovy knihy rekordů, neboť je jediným smyčcovým kvartetem s tak vysokým věkem hráčů v Evropě.

V benešovském kostele roku 2005 členové kvarteta nahráli hudbu pro Českou televizi k pořadu Povodeň, v němž hlavní role ztvárnily herečky Jiřina Bohdalová a Jiřina Jirásková. Na přání režiséra Jiřího Straky zahráli Skladbu Ave Maria od Johanna Sebastian Bacha.

5.4.3 Hudební skladatel, dirigent a varhaník Pavel Prošek

Pavel Prošek vystudoval hru na varhany u profesora Jaroslava Vodrážky na Pražské konzervatoři. V současné době je ředitelem První základní umělecké školy v Kladně, na které vyučuje hru na varhany a také sborový zpěv. Kromě pedagogické činnosti se také věnuje dirigování a kompozici. Kromě dvou smyčcových kvartetů, a moll a e moll, jež věnoval Drdlovu smyčcovému kvartetu, napsal čtyři symfonie. První dvě, B dur a e moll, sám autor označuje za vyloženě orchestrální skladby. Třetí symfonii d moll složil v polovině devadesátých let. Zúročil v ní své sbormistrovské zkušenosti, neboť v ní dal prostor sboru i sopránovému sólu. Poslední, čtvrtá, Symfonie a moll Dolorosa měla premiéru 13. listopadu 2005 v kladenském kostele Nanebevzetí Panny Marie. Účinkoval zde pěvecký sbor Smetana a Symfonický orchestr kladenské umělecké školy zesílený špičkovými hráči z pražských profesionálních těles (např. Symfonický orchestr hlavního města Prahy, České filharmonie), neboť skladba vyžadovala na místní orchestr mohutné orchestrální

obsazení. Mezi houslisty zasedl i Jiří Bezděkovský. Sopránové sólo zaznělo v podání Ivy Šakové, nadané sólistky opery v Plzni. Dále vytvořil tři mše, včetně Velikonoční, třívěť Houslový koncert e moll, jež věnoval Jiřímu Bezděkovskému, Serenádu G dur pro smyčcový orchestr a Českou rapsodii pro orchestr, jejíž součástí je i Chorál na svatého Václava. Chorál na svatého Václava nahrál Symfonický orchestr Českého rozhlasu a již několikrát byl vysílán na stanici Vltava. Největším autorovým dílem je Rekviem, který byl v roce 2005 veřejně proveden kladenským sborem Smetana v kladenském kostele [12].

1640

6 Housle

Tato kapitola pojednává o veškerých houslích Jiřího Bezděkovského a o tom, jaké používal a používá struny, smyčce. Dále je v ní zmínka o technickém zdokonalování houslí v oblasti naladění nástroje a vývoji strun v průběhu života Jiřího Bezděkovského. Jeho níže uvedená slova mimo jiné dokládají vliv potahu smyčce na kvalitu zvuku, podávají návod na správné kalafunování smyčce.

6.1 Housle Jiřího Bezděkovského

Umělecký výkon každého houslisty do jisté míry také závisí na kvalitě jeho hudebního nástroje. Houslista Jiří Bezděkovský měl za svou kariéru několik houslí. Když pomineme malé šestnáctinové housličky, které mu v pěti letech nechal jeho otec zhotovit, a následující čtvrtové, půlové, tříčtvrteční a celé housle, Jiří Bezděkovský získal svůj první kvalitní nástroj v prvním ročníku konzervatoře. Otec mu koupil housle z dílny mistra Františka Karla Kříže¹⁰. V pátém ročníku měl housle pražského houslaře Františka Antonína Lancigera¹¹. S tímto nástrojem, na který hrál pět let, úspěšně absolvoval pražskou konzervatoř a řadu konkurzů do špičkových hudebních těles, například do Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. Poté hrál na housle pražského houslaře Kašpara Strnada¹², jemuž se přezdívalo „italský Strnad“. Po několika sólových nahrávkách pro Československý rozhlas mu Český hudební fond nabídl k zapůjčení mistrovské housle po mistru Jaroslavu Kociánovi ze sbírky Národního muzea, které vyrobil roku 1830 italský houslař Giovanni Francesco Pressenda. Jeho housle jsou dodnes vyhledávány a napodobovány pro silný a nosný

¹⁰František Karel Kříž, syn houslaře Cyrila Kříže, se narodil 20. června v Praze a zemřel 7. ledna 1943 v Albrechticích ve Slezsku. Po studiích na houslařské škole v Schönbachu se ve výrobě houslí dále zdokonaloval v dílnách zahraničních houslařů v Lipsku, Saarbrückenu a Zürichu. Své profesi se věnoval nejprve v Praze, později v Olomouci. Housle vyráběl podle slavného italského mistra Antonia Stradivariho, houslařského rodu Guarneri a pražského houslaře Jana Kulíka, který mu byl vzorem [4].

¹¹Antonín Lanciger se narodil na sklonku 19. století v pražském domku, v němž dříve bydlel houslař Tomáš Hulinzky (Na Prádle, Praha III), zemřel v 2. pol. 20. stol. Housle vyráběl dle Antonia Stradivariho a Giuseppe Guarneriho del Gesù. Jeho housle vynikají pěkně řezanými hlavičkami. V tomto řemesle vyučil svého syna Zdeňka Lancigera a Bohumila Pechara [4].

¹²Kašpar Strnad, žák houslaře Tomáše Ondřeje Hulinzkého, se narodil 14. ledna 1752 v Praze a zemřel 13. listopadu 1823 v Praze. Byl hudebně vzdělaný. První housle zhotovil podle svého učitele, další podle Antonia Stradivariho. Byl prvním, který se odpoutal od Stainerova modelu houslí a od Edlingerovy pražské školy. Vnesl do pražského houslařství nový typ houslí, který se vyznačoval tím, že spodní deska byla více klenutá než horní deska. Vyráběl nejen housle, ale také violy, violoncella a kytary, které jsou rovněž považovány za mistrovská díla [4].

tón. Jiří Bezděkovský nabídku Českého hudebního fondu přijal. S tímto nástrojem nahrál přes 250 rozhlasových snímků. V roce 1973 jej z bezpečnostních důvodů vrátil zpět Českému hudebnímu fondu, neboť v době zapůjčení stál tři sta tisíc korun československých, a začal hrát na housle italského houslaře z rodu Bergonzi¹³. V současné době Jiří Bezděkovský hraje na housle berounského houslaře Václava Semeráda, který si pořídil již před patnácti lety. V té době měl na zkoušku zapůjčeny housle i od jiných houslařů, ale až s tímto nástrojem byl opravdu spokojený, což dokládají jeho slova:

„V pozdějším věku jsem dostal nabídku od nového mistra Václava Semeráda z Berouna, abych si vyzkoušel jeho mistrovské housle. Po delší době jsem zjistil, že nástroj má výborný zvuk, a tak jsem jej zakoupil a hraji s ním dodnes v Drdlovu smyčcovém kvartetu a na všech sólových vystoupeních.“

6.1.1 Struny

Vývoj lidstva jde rychle dopředu a spolu s ním jde i vývoj hudebních nástrojů. Doladovače a opředené struny nebyly dříve samozřejmostí. V prvním ročníku na konzervatoři Jiří Bezděkovský hrával na německé struny značky Pirastro, které měly ještě střeovovou strunu „a“. O dva roky později už byla opředená aluminím. Ve čtvrtém ročníku Jiří Bezděkovský vyzkoušel kovové struny švédské značky Prim, poněvadž je viděl u rakouského houslisty na koncertě pořádaném pražskou konzervatoří. Zjistil, že mu vyhovují, a používá je dodnes.

6.1.2 Doladovače

Doladovače strun, v současné době vybavení každého houslisty, vznikly před více než osmdesáti lety za účelem rychlejšího a přesnějšího naladění houslí. Do té doby, byli hráči při ladění houslí odkázáni pouze na kolíčky. V prvním ročníku na

¹³ Italský houslařský rod Bergonzi založil Carlo Bergonzi, který žil v letech 1686 až 1747. Jeho housle se tónově podobaly stradivárkám. V tomto řemesle pokračoval i jeho syn Michelangelo Bergonzi, 1715 až 1765, jehož housle mají spíše zastřený tón [7].

konzervatoři Jiří Bezděkovský a ostatní jeho spolužáci měli doladovače na dvou nejvyšších strunách, neboť je na všech strunách mít nesměli. Na všech strunách je mohli používat až od šestého ročníku.

6.2 Smyčec

Aby housle měly dobrý zvuk, je k nim také zapotřebí kvalitní smyčec. Jiří Bezděkovský jich vystřídal několik. Léta hrál se smyčcem světové značky Pfeiffer. V době, kdy měl zapůjčené housle po Jaroslavu Kociánovi, používal vlastní smyčec značky Nirberger, který považuje za jeden z nejlepších. Když zastával místo koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze, nosil v pouzdře na housle dva smyčce. Jeden používal při hře v orchestru a druhý na sóla. Smyčec, s kterým hrál orchestrální party, byl vystaven větší zátěži, proto u něho musel měnit žíně každé tři měsíce. Smyčec určený na sóla nechával znovu potáhnout po čtyřech až pěti měsících. Nejčastěji volil anglické žíně, které i v současné době považuje za nejlepší. Žíně mají také vliv na kvalitu zvuku, jak na příkladu uvádí Jiří Bezděkovský:

„Během druhé světové války jsme hráli na umělé sklené žíně, protože všechny koně byli na frontě. Tyto žíně každou chvíli praskaly a měly vliv na tón. Jak byly skleněné, tak byl skleněný i tón.“

Jiří Bezděkovský v současné době používá smyčec české výroby. Žíně mění nejméně čtyřikrát do roka, neboť i ve svém vysokém věku cvičí tři hodiny denně. Smyčec kalafunuje černou kalafunou anglické výroby. O správném způsobu kalafunování říká:

„Když jsem byl s Českým komorním orchestrem v Londýně, tak nám výrobce kalafuny Hill ukázal, jak správně, ne „spartakiádním“ způsobem, ale postupně, způsobem „cik cak“, kalafunovat smyčec, aby se kalafuna dostala co nejvíce mezi žíně.“

7 Vydané nahrávky Jiřího Bezděkovského

Tato kapitola komentuje vydané nahrávky Jiřího Bezděkovského. Podrobněji rozebírá kompaktní disk tohoto houslisty. V této kapitole je zároveň zmínka o Nadaci život umělce, neboť podpořila vznik tohoto disku.

7.1 Nadace život umělce a ocenění Senior Prix

Nadaci život umělce založil 3. června roku 1992 herec a tehdejší ředitel společnosti Intergram Jiří Novotný. Přišel s myšlenkou vytvořit nadaci, jež by se starala o herce, tanečníky, zpěváky a hudebníky, kteří se ocitnou v nouzi, neboť věděl, že umělecké řemeslo s sebou přináší lesk, slávu, ale také hořkost, a umělci se mohou snadno ocitnout v tíživých ekonomických a společenských podmínkách. První správní rada byla složena ze zástupců profesních organizací: Herecká asociace, Asociace hudebních umělců a vědců, Svaz autorů a interpretů, Unie profesionálních zpěváků a umělecké sdružení Artes.

Nadace svou činnost zahájila slavnostním koncertem v Rudolfinu. Působí ve třech oblastech. První oblastí je aktivní podpora mladých výkonných umělců. Zajišťuje granty pro posluchače konzervatorií a vysokých uměleckých škol. Pro mladé profesionální umělce zprostředkovává stáže, mistrovské kurzy, atd. Další oblastí jejího zájmu je a podpora umělců, především získáváním grantů pro jejich činnost, při vzniku jejich tvorby, při hledání nových přístupů v koncertní, divadelní i taneční oblasti. Poslední neméně důležitou oblastí je podpora významných uměleckých seniorů. Pomáhají jim řešit sociální a zdravotní problémy, dále podporují ty, jež zůstali na konci života osamoceni.

Nadace se zasloužila o získání pietního místa na Vyšehradě pro uložení ostatků českých umělců (například: Karel Vlach). Podnikla veřejnou sbírku na náhrobek Jiřího Voskovce a Jana Wericha.

V roce 1993 správní rada této nadace vytvořila cenu Senior Prix, kterou každoročně v listopadu uděluje hercům, operním, populárním i sborovým zpěvákům, tanečníkům, orchestrálním i sólovým umělcům jako poděkování za jejich celoživotní uměleckou činnost v divadle, filmu, televizi, rozhlasu, na koncertních i nahrávacích pódiích.

Nadace k roku 2005 udělila celkem šest set sedmdesát sedm Senior Prix. Mezi první držitele tohoto ocenění patří např.: operní zpěvák Eduard Haken, dirigent Josef Hrnčíř, herec Rudolf Hrušínský, hudební skladatel Ilja Hurník a operní zpěvačka Maria Tauberová. 12. listopadu 2002 se držiteli tohoto ocenění stali i Josef Suk a Jiří Bezděkovský [17].

7.2 CD Jiřího Bezděkovského

Na sklonku roku 2005, 8. prosince, vydal Jiří Bezděkovský vzpomínkové CD a stal se tak jediným sólistou rozhlasových symfoniků, který se dočkal vydání svých nahrávek. Kompaktní disk byl vydán jako pamětní titul. Není k dostání v distribuci. Lze zakoupit pouze u pana profesora, který je jeho vydavatelem. CD vzniklo za účasti společnosti Bohemia music a hlavně Nadace život umělce. Nahrávky byly zapůjčeny z fonotéky Českého rozhlasu a na CD je najdeme v tomto pořadí: František Drdla: Kubelíkova serenáda a Idylka, Claude Debussy: Svit Luny, Jules Massenet: Meditace z opery Thais, Zdeněk Fibich: Romance B. Dur pro housle a orchestr opus 10, František Ondříček: Scherzo capriccioso a Valse triste pro housle a orchestr, Antonín Vranický: Koncert pro housle a orchestr č. 14 A dur (allegro non tanto, andante a allegro).

Z výše uvedených skladeb je patrné, že Jiří Bezděkovský má ve svém repertoáru opravdové skvosty. Skladby Františka Drdly, Serenádu a Souvenir, hráli i světoví housloví virtuosoové minulosti. Jan Kubelík Drdlovu Serenádu proslavil, a tak je dnes označována jako Kubelíkova serenáda. Tato skladba zahajuje vzpomínkové CD Jiřího Bezděkovského a hned za ní následuje Další Drdlova skladba, Idylka.

Všech devět reprezentativních snímků představuje „dvě sólistické polohy Jiřího Bezděkovského, jako umělce tzv. vážné hudby, jako vynikajícího představitele dávno zapomenuté ušlechtilé salonní hudby, kterou pěstovali i naši bývalí světově uznávaní instrumentalisté: Jan Kubelík, Váša Příhoda či Jaroslav Kocian a také ještě Ivan Kavacjuk, bývalý sólista Československého rozhlasu. Jiří Bezděkovský natočil velkou sumu salonní hudby se souborem Klub sólistů, který vystupoval pod vedením Hugo Fišera a Milana Kašpárka“ [21].

Ondříčkovy skladby, Scherzo capriccioso a Valse triste, kromě autora, má ve svém repertoáru pouze Jiří Bezděkovský. Obě tyto skladby nahrál v roce 1970 za dirigování Josefa Hrnčíře a jsou zároveň nejstaršími snímky tohoto kompaktního disku. „Scherzo je psáno takřka jako úvodní věta koncertu, ale autor ji přesto uzavřel jako kratší přídávkový kus. Přesně tak zní v provedení Jiřího Bezděkovského, který byl jak spolehlivým a pracovitým koncertním mistrem orchestru a poctivý sólistou v koncertantních kusech, tak mimořádným interpretem zvláště lyrických kusů. Jeho andante a adagia jsou přehlídkou mistrovských citově nabitých koncertních vět“ [21]. Tato nahrávka byla prezentována jako vzor na Kociánově soutěži. Druhá Ondříčkova skladba upoutá snad každého milovníka krásného zvuku houslí. Nechce se ani věřit, že by mohla být hrána na jedny housle. Posluchač tady má „opravdu krásnou příležitost naslouchat křišťálovému vícehlasu Bezděkovského houslí hned od začátku skladby omračující zvláště ve střední sólové kadenci“ [21]. Mezi další unikáty patří nahrávka Meditace z Massenetovy opery Thais, jež vznikla v listopadu roku 1973. Jiří Bezděkovský ji s rozhlasovými symfoniky nahrál opět pod vedením Josefa Hrnčíře, s kterým si velmi dobře rozuměl.

7.2.1 Křest kompaktního disku

Křest kompaktního disku se odehrával v Národním domě na Smíchově při příležitosti zasedání Intergramu¹⁴ a Nadace život umělce. Na tomto slavnostním zasedání bylo po Jiřím Bezděkovském požadováno, aby zahrál se svým Drdlovým kvartetem několik skladeb. Společně přednesli Romantické kusy s číslem jedna a dva od Antonína Dvořáka instrumentované profesorem Václavem Talichem, a Barcarolu od Josefa Suka. V této době bylo dohromady všem členům kvarteta úctyhodných tři

¹⁴Intergram je nezávislá a nevýdělečná společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Místo ředitele po herci Jiřím Novotným nyní zastává inženýr Martin Mařan. Tato společnost sídlí v Praze a „je občanským sdružením registrovaným Ministerstvem vnitra ČR pod č.j. VSP/1-254/90 a k výkonu kolektivní správy práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů podle zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) je oprávněna na základě rozhodnutí Ministerstva kultury ČR pod č.j. 3209/2001 v souladu s § 106 odst. 7 autorského zákona. Zastupuje výkonné umělce a výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů ve výkonu majetkových práv, která jim vyplývají z autorského zákona, a to především tím, že za výkonné umělce a výrobce záznamů poskytuje oprávnění k výkonu práva užití jejich umělecké výkony a záznamy a vybírá pro ně za toto užití odměny. Za autory hudby a textu toto oprávnění uděluje a odměny za užití pro autory hudby a textu vybírá Ochranný svaz autorský – OSA“ [15].

sta dvacet let. Museli prokázat, že ještě v tak vysokém věku mají stále chuť hrát. CD při křtu do rukou obdržel tehdejší ředitel zmiňované nadace Jiří Novotný.

7.3 Kompaktní disk Josefa Hrnčíře

V roce 2004 vznikl kompaktní disk Slavné melodie českých mistrů v podání Josefa Hrnčíře. Jak sám název napovídá, jedná se o skladby nahrané pod taktovkou Josefa Hrnčíře. Na tomto kompaktním disku, který je k dostání v běžné distribuci, jsou skladby od Josefa Suka, Bedřicha Smetany, Oskara Nedbala, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů, Antonína Dvořáka a Zdeňka Fibicha. Od Zdeňka Fibicha je zde Koncertní polonéza, kterou na housle zahrál Jiří Bezděkovský. Druhým a posledním sólistou na tomto kompaktním disku je tenorista Beno Blachut, který interpretoval dvě Smetanovy písně Kdo v zlaté struny zahrát zná a Nekamenujte proroky, obě ze Smetanových Večerních písní.

7.4 Významná nahrávka na gramofonové desce

Jiří Bezděkovský jako první v Československé republice nahrál na gramofonovou desku Alžbětinskou serenádu od skladatele Ronalda Binge. Autor tuto skladbu věnoval anglické královně Alžbětě I. k narozeninám, proto je označována jako Alžbětinská serenáda. Jiří Bezděkovský ji nahrál s tanečním orchestrem za dirigování Josefa Votruby. Sólistu a taneční orchestr doprovázel rozhlasový pěvecký sbor. Na cembalo hrál Rudolf Rokl. Krásně procítěný, vznešený, lehký a přitom citově nabitý tón Bezděkovského houslí jistě přispěl k tomu, že se gramofonových desek s touto nahrávkou prodalo neuvěřitelných sto sedmdesát tisíc. Alžbětinská serenáda je i dnes hrána mnohými interprety, což svědčí o její velké oblibě. V roce 2004 tuto skladbu po Jiřím Bezděkovským nahrál, samozřejmě již na kompaktní disk, houslista Václav Hudeček.

8 Sólové nahrávky Jiřího Bezděkovského pro Československý rozhlas

Jiří Bezděkovský pro Československý rozhlas vytvořil dle vlastního odhadu a odhadu dirigenta Josefa Hrnčíře nejméně 260 zvukových záznamů. V 79 z nich se představil jako sólista. Tyto nahrávky jsou uloženy ve fonotéce dnešního Českého rozhlasu a stále jsou vysílány na stanici Vltava. 29

8.1 Vznik nahrávky

Vznik zvukového záznamu probíhá ve studiu. Nahrávka hudební skladby je kolektivním dílem profesionálů vzdělaných v různých oborech, například: interpretace hudebního díla, dirigování, hudební režie, akustika a elektroakustika, hudební estetika, hudební psychologie a jiné. Na jejím vzniku se podílejí: interpret skladby (sólista či sólisté, hudební těleso – komorní soubor, orchestr, pěvecký sbor, dirigent, sbormistr), hudební redaktor, režisér, zvukový mistr, natáčecí technik. Tyto mistry svého řemesla spojuje jediné - láska k hudbě. → (?)

Skladba pro nahrávání je zadána redaktorem z redakce hudebního vysílání. Na výsledném stavu zvukového záznamu se velmi podílí hudební režisér, neboť vede celé natáčení. O jeho schopnostech a dovednostech¹⁵ píše ve své knize [8] Václav Zamazal, který s Jiřím Bezděkovským několikrát spolupracoval při nahrávání jako zvukový mistr, viz tabulka č. 2. Řídí se podle předem pečlivě prostudované partitury. Usiluje o to, aby ve skladbě dostal všem požadavkům autora. Udává pokyny zvukovému mistrovi, například: kdy zesílit tu či onu skupinu hudebních nástrojů. Pokud se mu něco nezdá, zastaví natáčení a vrací ho zpět. Snaží se, aby výsledný záznam byl stoprocentní. Nahrávací stroje¹⁶ obsluhuje nahrávací technik, který se řídí pokyny zvukového mistra.

Jiří Bezděkovský za dobu svého působení v Československém rozhlasu spolupracoval s mnoha hudebními redaktory, režiséry, zvukovými technikami a mistry zvuku, viz tabulky s číslem 1–4. + m

¹⁵ „Zvukový režisér musí být především perfektním technikem, vybaveným znalostmi ze všech oborů sdělovací techniky, akustiky a elektroakustiky. Musí mít dostatečnou manuální zručnost pro manipulaci se složitým technickým zařízením a střihovou techniku. Kromě toho musí být dobrým hudebníkem s perfektním sluchem, vybaveným znalostmi z nauky o nástrojích a instrumentace, dějin hudby a estetiky. Čtení partitur pro něj musí být samozřejmostí.“ [8]: str. 5

¹⁶ V době působení Jiřího Bezděkovského v Československém rozhlasu se natáčelo na pásové magnetofony.

Tabulka 1 – Výčet spolupráce s hudebními redaktory

Redaktor	Počet společných nahrávek
Břešťák, Václav	5
Dušková, Elena	1
Frýda, Jan	4
Kašpárek, Milan	3
Kubík, Ladislav	2
Myška, Rudolf	15
Nedbal, Miloslav	9
Rimon, Jan	15
Stránský, Jaromír	6
Strašek, Emil	3

Tabulka 2 – Výčet spolupráce s hudebními režiséry

Režisér hudby	Počet společných nahrávek
Čipera, Bohumil	13
Frýda, Jan	1
Hála, Jan	3
Jaroš, Jiří	6
Jonák, Martin	2
Juchelka, Miroslav	3
Kühn, Pavel	2
Málek, Jan	2
Panuš, Květoslav	3
Petr, Zdeněk	8
Pikart, Ladislav	2
Rychlý, Svatoslav	2
Stránský, Jaromír	1
Šatra, Antonín	3
Tausinger, Igor	3
Vágner, Gabriel	1
Vrána, František	10
Wolf, Milan	1

Tabulka 3 – Výčet spolupráce se zvukovými mistry¹⁷

Zvukový mistr	Počet společných nahrávek
Kettner	1
Kettner, Josef	1
Kettner, Petr	1
Mareš, Miroslav	19
Matějka	1
Nový, Lubomír	1
Palír, Otakar	2
Petřík, Pavel	2
Podlešák, Petr	1
Pommer, Ivan	6
Vašíček, Jaroslav	12
Veselý, Ivan	8
Zamazal, Václav	4
Zikmund, Tomáš	7

Tabulka 4 – Výčet spolupráce s natáčecími techniky

Natáčecí technik	Počet společných nahrávek
Dyk	1
Janda	1
Kot, Miloš	1
Kozelka, Jan	3
Musil, Jiří	1
Nováková	1
Nováková, J.	1
Nováková, V.	3
Nováková, V.	3
Nováková, V.	3
Pommer, Ivan	1
Smitka, Václav	1
Suchánek, Jiří	2
Suchánková, Anna	1
Šaman, Pavel	1
Šiman, Pavel	1
Tománek, František	3
Vašíček, Jaroslav	1
Votava	4

¹⁷ Neuvedená křestní jména v tabulkách s číslem 3 a 4 nebylo možné dohledat

8.2 Analýza sólových nahrávek Jiřího Bezděkovského

8.2.1 – Nahrávky podle hudebních těles

Tabulka 5 – Nahrávky bez účasti hudebních těles

Autor	Název skladby
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a cembalo č. 2
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta G dur pro housle a klavír č. 11
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 9
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a cembalo č. 10
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 12
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 12
Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 13
Ježek, Jaroslav	Duo pro dvoje housle
Martinů, Bohuslav	Otvírání studánek H 354
Sammartini, Giuseppe	Sonata a tre
Stamic, Karel	Sextet pro housle, dvě violy, dva lesní rohy a violoncello Es dur
Vycpálek, Ladislav	Duo pro housle a violu

Tabulka 6 – Přehled počtu nahrávek s hudebními tělesy

Hudební tělesa	Počet společných nahrávek
Heřmanovo trio	1
Klub sólistů /zábavní soubor/	41
komorní orchestr	1
Musici de Praga /komorní orchestr/	3
Orchestr Národního divadla v Praze	1
Orchestr rozhlasového operního studia Praha	2
Orchestr rozhlasového studia	2
Plzeňský rozhlasový orchestr	1
Pražský komorní orchestr	1
Pražští komorní sólisté	1
Symfonický orchestr Čs. rozhlasu v Praze	11
Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK	1
Taneční orchestr Čs. rozhlasu v Praze	1

Tabulka 7 – Nahrávky s Klubem sólistů

Autor	Název skladby	Dirigent
Bartoš, Jan Zdeněk	Romance	Fischer, Hugo
Bastl, Josef	Serenáda	Fischer, Hugo
Bazzini, Antonio	La calabrese	Fischer, Hugo
Borodin, Alexandr Porfirjevič	Serenáda	Fischer, Hugo
Brahms, Johannes	Valčík A dur op. 39, č. 15	Fischer, Hugo
Čajkovskij, Petr Iljič	Malancholická serenáda op. 26	Fischer, Hugo
D'Ambrosio, Alfredo	Romance	Kašpárek, Milan
Debussy, Claude	Svit luny	Kašpárek, Milan
Drdla, František	Serenáda č. 1	Fischer, Hugo
Drdla, František	Idylka	Fischer, Hugo
Drdla, František	Dialog	Hrnčíř, Josef
Drdla, František	Noveletta	Hrnčíř, Josef
Drdla, František	Obrázky z Uher	Kašpárek, Milan
Drdla, František	Capriccio pro housle	Kašpárek, Milan
Fibich, Zdeněk	Dolce far niente	Fischer, Hugo
Kalaš, Julius	Valsettino	Fischer, Hugo
Kalaš, Julius	Serenáda pro dva	Fischer, Hugo
Kern, Jerome	Stará řeka	Kašpárek, Milan
Korecký, Karel	Regina	Spusta, Slavomír
Košťál, Erno	Romance pro housle a orchestr č. 2	Fischer, Hugo
Kreisler, Fritz	Lásky žal	Fischer, Hugo
Kreisler, Fritz	Vídeňské capriccio	Fischer, Hugo
Kreutzer, Rodolphe	Siciliana a rigodon	Hrnčíř, Josef
Kubín, Rudolf	Rej včel	Spusta, Slavomír
Mendelssohn-Bartholdy, Felix	Jarní píseň op. 62, č. 6	Fischer, Hugo
Milde, Ludwig	Andante	Fischer, Hugo
Modr, Antonín	Valčíková nálada	Kašpárek, Milan
Nedbal, Oskar	Serenáda pro housle a orchestr	Fischer, Hugo
Novák, Vítězslav	Lístek do památníku	Fischer, Hugo
Ondříček, František	Valse triste pro housle a orchestr	Vajnar, František
Příhoda, Váša	Caprice	Fischer, Hugo
Příhoda, Váša	Romance élégiaque	Fischer, Hugo
Ries, Franz	La capriciosa	Spusta, Slavomír
Řídký, Jaroslav	Furiant	Fischer, Hugo
Sarasate, Pablo de	Andaluzská romance	Fischer, Hugo
Sarasate, Pablo de	Cikánské melodie	Spusta, Slavomír
Simonetti, Achille	Madrigal	Fischer, Hugo
Suk, Josef nejst.	Melodie	Fischer, Hugo
Šer, Benjamin	Tarantella	Hrnčíř, Josef
Tigranjan, Vartan	Tanec ze hry Veselá svatba	Fischer, Hugo
Wieniawski, Henryk	Polská píseň	Fischer, Hugo

Tabulka 8 – Nahrávky se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu v Praze

Autor	Název skladby	Dirigent
Stravinskij, Igor	Pulcinella	Pedrotti, Antonio
Jiráček, Karel Boleslav	Hudba noci op. 17	Hrnčíř, Josef
Nedbal, Oskar	Serenáda pro housle a orchestr op. 6, č. 2	Válek, Vladimír
Ondříček, František	Scherzo capriccioso	Vajnar, František
Smutný, Jiří	Cesta za hvězdou	Vajnar, František
Fibich, Zdeněk	Romance pro housle a orchestr op. 10	Hrnčíř, Josef
Fibich, Zdeněk	Koncertní polonéza pro sólové housle s orchestrem	Hrnčíř, Josef
Massenet, Jules	Thais - Meditace	Hrnčíř, Josef
Bořkovec, Pavel	Concerto grosso	Hrnčíř, Josef
Smetana, Bedřich	Dalibor	Krombolc, Jaroslav
Asafjev, Boris	Bachčisarajská fontána	Smetáček, Václav

Tabulka 9 – Nahrávky s ostatními hudebními tělesy

Heřmanovo trio		
Autor	Název skladby	Dirigent
Haydn, Joseph	Skotské písně	bez dirigenta
Komorní orchestr		
Autor	Název skladby	Dirigent
Reger, Max	Romance pro housle a orchestr	Čížek, Bohuslav
Musici de Praga /komorní orchestr/		
Autor	Název skladby	Dirigent
Spohr, Louis	Concertante pro dvoje housle a orchestr č. 2 h moll op. 88	Hrnčíř, Josef
Viotti, Giovanni Battista	Koncert pro housle a orchestr č. 23 G dur	Hrnčíř, Josef
Vranický Antonín	Koncert pro housle a orchestr č. 14 A dur	Hrnčíř, Josef
Orchestr Národního divadla v Praze		
Autor	Název skladby	Dirigent
Bériot, Charles de	Koncert pro housle a orchestr č. 17 G dur op. 16	Hrnčíř, Josef
Orchestr rozhlasového operního studia Praha		
Autor	Název skladby	Dirigent
Dallapiccola, Luigi	Vězeň	Stárek, Jiří
Smutný, Jiří	Klementina	Vajnar, František
Orchestr rozhlasového studia		
Autor	Název skladby	Dirigent
Egk, Werner	Kolumbus	Stárek, Jiří
Hanze, Hans Werner	Venkovský lékař	Vajnar, František
Plzeňský rozhlasový orchestr		
Autor	Název skladby	Dirigent
Manfredini, Francesco	Vánoční koncert	Blacký, Josef
Pražský komorní orchestr		
Autor	Název skladby	Dirigent
Čajkovskij, Petr Iljič	Labutí jezero	Kašlík, Václav
Pražští komorní sólisté		
Autor	Název skladby	Dirigent
Bartók, Béla	Divertimento pro smyčcový orchestr	Tausinger, Jan
Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK		
Autor	Název skladby	Dirigent
Lalo, Eduard	Koncert pro housle a orchestr f moll op. 20	Hrnčíř, Josef
Taneční orchestr Čs. rozhlasu v Praze		
Autor	Název skladby	Dirigent
Binge, Ronald	Alžbětinská serenáda	Votruba, Josef

Tabulka 10 – Výčet spolupráce s jednotlivými dirigenty

Dirigent	Počet společných nahrávek
Blacký, Josef	1
Čížek, Bohuslav	1
Fischer, Hugo	26
Hrnčíř, Josef	14
Kašlík, Václav	1
Kašpárek, Milan	6
Krombolc, Jaroslav	1
Pedrotti, Antonio	1
Smetáček, Václav	1
Spusta, Slavomír	4
Stárek, Jiří	2
Tausinger, Jan	1
Vajnar, František	5
Válek, Vladimír	1
Votruba, Josef	1

Tabulka 11 – Přehled počtu nahrávek s pěveckými sbory

Název sboru	Sbormistr	Počet společných nahrávek
Dětský sbor Čs. Rozhlasu v Praze	Kulínský, Bohumil	1
Kühnův dětský sbor	Kühnová Markéta	1
Pěvecký sbor Čs. Rozhlasu v Praze	Malý, Milan	3
Pěvecký sbor Čs. Rozhlasu v Praze	Černý, Ladislav	1
Pěvecký sbor Čs. Rozhlasu v Praze	Charvát, Přemysl	1
Pražský filharmonický sbor	Veselka, Josef	1

8.2.2 Výčet spolupráce s jednotlivými sólisty

Tabulka 12 – Interpretky zpěvu

Jméno interpreta	Hlasová poloha	Počet společných nahrávek
Abrahámová-Hagarová, Gita	soprán	1
Boháčová, Marta	soprán	1
Domanínská, Libuše	soprán	2
Machotková, Marcela	soprán	2
Miková, Alena	soprán	2
Procházková Jaroslava	soprán	2
Šounová-Brouková, Daniela	soprán	2
Šulcová, Brigita	soprán	1
Wysoczanská, Jadwiga	soprán	1
Márová, Libuše	alt	3
Salabová, Libuše	alt	1
Štěpánová, Štěpánka	alt	1

Tabulka 13 – Interpreti zpěvu

Jméno interpreta	Hlasová poloha	Počet společných nahrávek
Blahut, Beno	tenor	1
Frydlewicz, Miroslav	tenor	1
Ježil, Miloš	tenor	1
Lindauer, Oldřich	tenor	3
Příbyl, Vilém	tenor	1
Spisar, Oldřich	tenor	1
Vonásek, Rudolf	tenor	1
Heriban, Josef	baryton	1
Hlavica, Pavel	baryton	1
Jindrák, Jindřich	bas, baryton, basbaryton	6
Majtner, Jaroslav	baryton	1
Šrubař, Theodor	baryton	1
Švorc, Antonín	baryton	1
Tuček, René	baryton	1
Hanuš Karel	bas	4
Horáček, Jaroslav	bas	2
Jedlička, Dalibor	bas	2
Kalaš, Karel	bas	2
Maršík, Bohuslav	bas	1
Průša, Karel	bas	1

Tabulka 14 – Interpreti hry na smyčcové nástroje

Jméno interpreta	Nástroj	Počet společných Nahrávek
Havlíček, Jiří	housle	1
Kratochvíl, Václav	housle	2
Müller, Miloš	housle	7
Purger, Bohuslav	housle	1
Tomášek, Jiří	housle	1
Wyměr, Milan	housle	2
Janda, Pavel	viola	1
Junek, Václav	viola	3
Malý, Lubomír	viola	1
Ševčík, František	viola	4
Šimáček, Hubert	viola	1
Jírovec, Václav	violoncello	1
Kirs, Rudolf	violoncello	1
Pípal, Jan	violoncello	3
Pražák, Josef	violoncello	4
Stoupa, Václav	violoncello	1
Širc, Jan	violoncello	1
Vich, Stanislav	violoncello	1
Angr, Miroslav	kontrabas	2
Hrdlík, Miroslav	kontrabas	1
Kumpera, Emanuel	kontrabas	1

Tabulka 15 – Interpreti hry na klávesové a drnkací nástroje

Jméno interpreta	Nástroj	Počet společných nahrávek
Rezek, František	cembalo	2
Vrána, František	cembalo	2
Hála, Josef	klavír	1
Jiránek, Miloš	klavír	1
Pohlreich, Ferdinand	klavír	1
Pokorný, Jiří	klavír	1
Vrána, František	klavír	5
Janda, Pavel	mandolino	1

Tabulka 16 – Interpreti hry na dechové nástroje

Jméno interpreta	Nástroj	Počet společných Nahrávek
Bruderhans, Zdeněk	flétna	1
Marek, Vladislav	pikola	1
Hebda, Zdeněk	hoboj	1
Kála, Vlastimil	hoboj	1
Štěňha, František	fagot	2
Slavík, Karel	pozoun	1
Dokoupil, Antonín	trubka	1

8.2.3 Veškeré sólové nahrávky dle data vzniku

Tabulka 17 - Sólové nahrávky dle data vzniku

Natočeno	Autor	Skladba
24.10.1956	Haydn, Joseph	Skotské písně
30.9.1960	Stravinskij, Igor	Pulcinella
30.11.1961	Čajkovskij, Petr Iljič	Labutí jezero
9.2.1967	Dallapiccola, Luigi	Vězeň
21.3.1967	Hanze, Hans Werner	Venkovský lékař
11.4.1967	Egk, Werner	Kolumbus
29.11.1967	Tigranjan, Vartan	Tanec ze hry Veselá svatba
3.12.1967	Jiráček, Karel Boleslav	Hudba noci op. 17
8.11.1968	Vycpálek, Ladislav	Duo pro housle a violu
1.1.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a cembalo č. 2
1.1.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 12
14.4.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta G dur pro housle a klavír č. 11
29.5.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 9
29.5.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 12
12.10.1969	Smutný, Jiří	Klementina
11.11.1969	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a cembalo č. 10
28.1.1970	Nedbal, Oskar	Serenáda pro housle a orchestr op. 6, č. 2
17.3.1970	Ondříček, František	Valse triste pro housle a orchestr
17.3.1970	Ondříček, František	Scherzo capriccioso
12.5.1970	Stamic, Karel	Sextet pro housle, dvě violy, dva lesní rohy a violoncello Es dur
9.4.1971	Bériot, Charles de	Koncert pro housle a orchestr č. 17 G dur op. 16
8.9.1972	Smutný, Jiří	Cesta za hvězdou
3.3.1973	Kreisler, Fritz	Lásky žal
26.3.1973	Fibich, Zdeněk	Dolce far niente
26.3.1973	Wieniawski, Henryk	Polská píseň
30.3.1973	Kreisler, Fritz	Vídeňské capriccio
9.4.1973	Fibich, Zdeněk	Romance pro housle a orchestr op. 10
18.4.1973	Fibich, Zdeněk	Koncertní polonéza pro sólové housle s orchestrem
19.10.1973	Borodin, Alexandr Porfirjevič	Serenáda
19.10.1973	Nedbal, Oskar	Serenáda pro housle a orchestr
6.11.1973	Massenet, Jules	Thais - Meditace
9.11.1973	Bořkovec, Pavel	Concerto grosso
7.2.1974	Drdla, František	Serenáda č. 1
26.2.1974	Čajkovskij, Petr Iljič	Malancholická serenáda op. 26
18.4.1974	Drdla, František	Idylka
26.4.1974	Reger, Max	Romance pro housle a orchestr
18.5.1974	Mendelssohn-Bartholdy, Felix	Jarní píseň op. 62, č. 6
18.5.1974	Milde, Ludwig	Andante
27.2.1975	Ježek, Jaroslav	Duo pro dvoje housle
8.3.1975	Bartoš, Jan Zdeněk	Romance
5.4.1975	Řídký, Jaroslav	Furiant
28.4.1975	Bastl, Josef	Serenáda
30.6.1975	Bazzini, Antonio	La calabrese
4.12.1975	Lalo, Eduard	Koncert pro housle a orchestr f moll op. 20
9.2.1976	Novák, Vítězslav	Listek do památníku
5.7.1976	Košťál, Erno	Romance pro housle a orchestr č. 2
28.9.1976	Martinů, Bohuslav	Otvírání studánek H 354

12.1.1977	Suk, Josef nejst.	Melodie
8.2.1977	Brahms, Johannes	Valčík A dur op. 39, č. 15
11.3.1977	Příhoda, Váša	Caprice
8.6.1977	Příhoda, Váša	Romance élegiaque
15.6.1977	Viotti, Giovanni Battista	Koncert pro housle a orchestr č. 23 G dur
30.9.1977	Smetana, Bedřich	Dalibor
9.11.1977	Simonetti, Achille	Madrigal
19.1.1978	Sarasate, Pablo de	Andaluzská romance
14.2.1978	Kalaš, Julius	Valsettino
14.2.1978	Kalaš, Julius	Serenáda pro dva
29.3.1978	Spohr, Louis	Concertante pro dvoje housle a orchestr č. 2 h moll op. 88
12.6.1978	Korecký, Karel	Regina
19.10.1978	Ries, Franz	La capriciosa
12.1.1979	Bartók, Béla	Divertimento pro smyčcový orchestr
18.1.1979	Manfredini, Francesco	Vánoční koncert
27.1.1979	Kubín, Rudolf	Rej včel
31.3.1979	Sarasate, Pablo de	Cikánské melodie
8.6.1979	Drdla, František	Dialog
8.6.1979	Šer, Benjamin	Tarantella
23.10.1979	Drdla, František	Noveletta
6.12.1979	Asafjev, Boris	Bachčisarajská fontána
7.8.1980	Vranický Antonín	Koncert pro housle a orchestr č. 14 A dur
25.2.1981	Kreutzer, Rodolphe	Siciliana a rigodon
22.4.1982	Kern, Jerome	Stará řeka
22.4.1982	Modr, Antonín	Valčíková nálada
30.9.1982	Sammartini, Giuseppe	Sonata a tre
19.6.2002	Biber, Heinrich Ignaz Franz von	Sonáta pro housle a klavír č. 13
Přetočeno¹⁸ Autor Název skladby		
13.11.1963	Binge, Ronald	Alžbětinská serenáda
22.10.1984	Debussy, Claude	Svit luny
22.10.1984	Drdla, František	Capriccio pro housle
24.6.1985	Drdla, František	Obrázky z Uher
2.3.1990	D'Ambrosio, Alfredo	Romance

8.2.4 Závěr analýzy

Tento rozbor představil Jiřího Bezděkovského pomocí jeho sólových nahrávek. Jiří Bezděkovský do fonotéky Československého rozhlasu přispěl mnoha sólovými nahrávkami s různými hudebními tělesy, což vypovídá o jeho zapojení do českého hudebního života. Z tohoto rozboru je patrné, že spolupracoval s mnoha prestižními hudebními tělesy, špičkovými dirigenty a předními sólisty české hudební scény. Dalším cílem bylo poukázat na jeho široký interpretační záběr v oblasti hudebních žánrů a forem. Závěrečný celkový výčet skladeb mnoha různých hudebních forem

¹⁸ Skutečná data vzniku těchto nahrávek nebylo možné zjistit. Původně byly natočeny pro Československou televizi a v uvedených datumech byly přetočeny do fonotéky Československého rozhlasu v Praze.

obsahuje díla jak barokních, klasicistních, romantických, tak současných skladatelů, z čehož vyplývá, že Jiří Bezděkovský je brilantním interpretem a znalcem mnoha hudebních epoch. Toto tvrzení dokládají i slova Josefa Hrnčíře [10]:

„Jiří Bezděkovský, dnes (2005) pětadesátník, ale dosud umělec nezdolného temperamentu, dokonalé techniky, je neomylný znalec všech hudebních epoch – od baroka přes romantismus, impresionismus až ke směrům současným.“

Jiří Bezděkovský nahrál pro rozhlas skladby jak vážné, tak populární a salonní hudby. Díky svému umění byl a stále je uznáván v širokých hudebních kruzích.

9 Závěr

Autor v této diplomové práci nastínil život, pedagogickou a koncertní činnost významného českého houslisty Jiřího Bezděkovského, koncertního mistra Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. Smyslem práce bylo poukázat na pedagogickou činnost Jiřího Bezděkovského a zejména na jeho působení v předních českých hudebních tělesech. Tímto autor doložil jeho velké pole působnosti a široké zapojení v českých i zahraničních hudebních kruzích. Rozborem několika desítek sólových nahrávek Jiřího Bezděkovského pro Československý rozhlas, připomenutím jeho vydaných nahrávek a citacemi významných českých dirigentů o jeho schopnostech a virtuozitě autor potvrdil, že Jiří Bezděkovský právem patří mezi špičkové české i zahraniční houslisty.

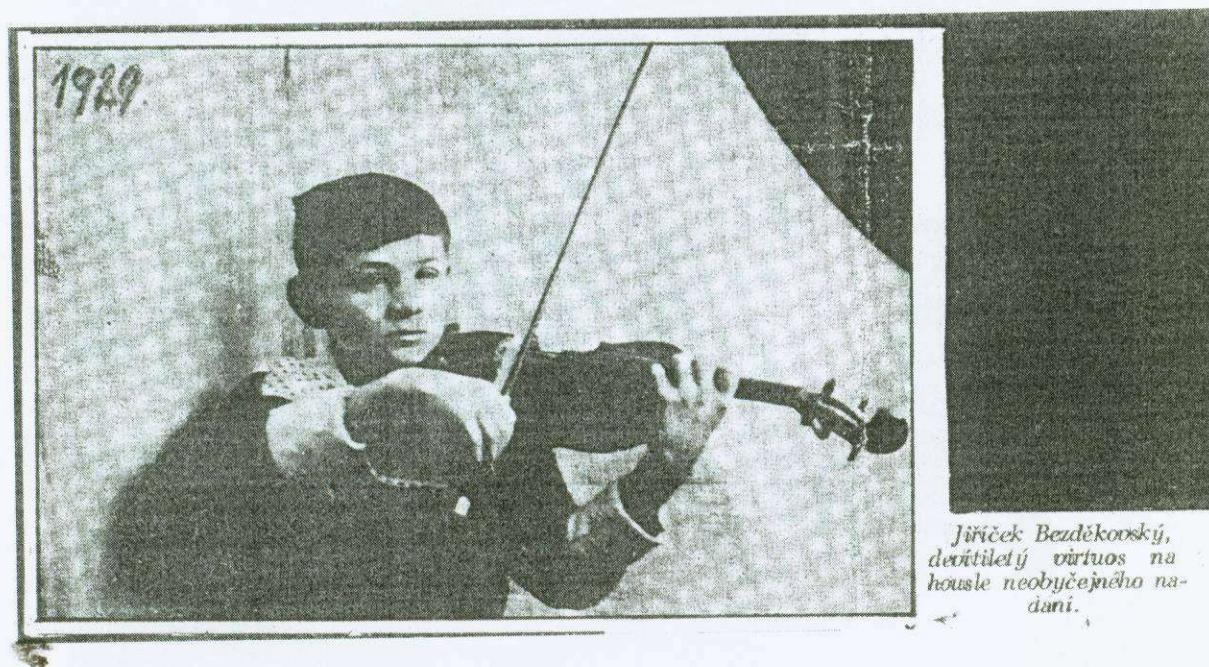
Literatura

- [1] Burghauser, J.: Slavní čeští dirigenti, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963
- [2] Černušák, G.- Štědroň, B. – Nováček, Z.: Československý hudební slovník osob a institucí, svazek první A – L, Státní hudební nakladatelství, Praha 1965
- [3] Černušák, G.- Štědroň, B. – Nováček, Z.: Československý hudební slovník osob a institucí, svazek první M – Ž, Státní hudební nakladatelství, Praha 1965
- [4] Jalovec, K.: Čeští houslaři, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1959
- [5] Nedbal, K.- Pospíšil, V.: Slavní světoví dirigenti, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963
- [6] Volek, T.: Osobnosti světové hudby, Mladá fronta, Praha 1982
- [7] Ratibor, B.: Housle v proměnách staletí, Supraphon, Praha 1975
- [8] Zamazal, V.: Hudební nástroje před mikrofonem, Supraphon, Praha 1975
- [9] Židek, F.: Čeští houslisté tří století, Panton, Praha 1982
- [10] Hrnčíř, J.: Symfonické orchestry a koncertní mistři, 2005
- [11] Medek, Ivan: Je to škoda, Týdeník Rozhlas, číslo 10, 2006
- [12] [kin]: A- moll Dolorosa – premiéra čtvrté symfonie Pavla Proška, Kladenský expres, ročník XIV, číslo 22, 1. 11. 2005
- [13] <http://www.cko.cz>
- [14] <http://www.frystak.cz/zajimavosti.htm>
- [15] <http://www.intergram.cz/>
- [16] <http://www.musicologica.cz/slovník/>
- [17] <http://www.nadace-zivot-umelce.cz/sp.html>
- [18] <http://www.nchf.cz/onadaci.html>
- [19] <http://www.pko.cz>

- [20] Brom, R.: Akademie, František Drdla – český houslista a skladatel ve Vídni, autor slavné Serenády a famózního Souveniru, rodák ze Žďáru nad Sázavou. Český rozhlas 3 – Vltava, 7. 12. 2005
- [21] Brom, R: Rondo - Kritické sondy do světa kompaktních disků. Český houslista Jiří Bezděkovský v nahrávkách Čs. Rozhlasu. Český rozhlas 3 – Vltava, 16. 2. 2006
- [22] Portréty, Československý rozhlas – Vltava, 5. 10. 1981

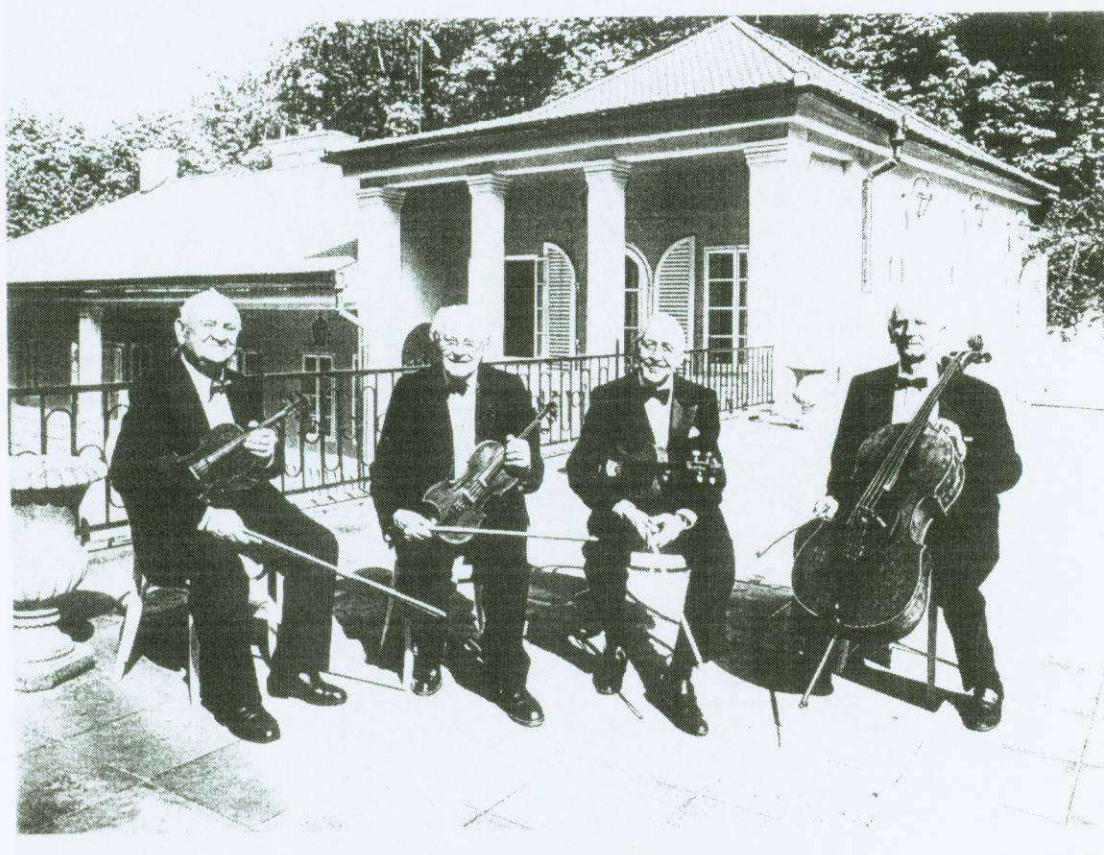
Obrázek č. 1 – Novinový výstřížek z roku 1928

Obrázek č. 2 – Novinový výstřížek z roku 1929

Obrázek č. 3 – Český komorní orchestr na turné v Japonsku

Obrázek č. 4 – Drdlovo smyčcové kvarteto

NADACE ŽIVOT UMĚLCE

a
INTERGRAM
udělují

SENIOR PRIX 2000

za dlouholetou činnost
v oblasti záznamů uměleckých výkonů

panu

Ľubomíru Borutěvskému
Jaroslav Ježek

V PRAZE DNE 12. LISTOPADU 2000

NADACE ŽIVOT UMĚLCE - INTERGRAM - PRAHA - NADACE ŽIVOT UMĚLCE - INTERGRAM - PRAHA - NADACE ŽIVOT UMĚLCE - INTERGRAM - PRAHA

... Hledá své publikum kniha, socha, obraz, hudební dílo i jeho tlumočník. Kniha, socha, obraz i hudební skladbu si koupíme. Nemůžeme si však koupit herce, zpěváka, nebo houslistu. Tady platíme jen za dovození, abychom mohli být přítomni jeho výkonu. Jestliže v ostatních případech kupujeme hotový tvar, stáváme se v divadle, nebo v koncertní síni svědky tvůrčího projevu v jeho plynulé formě, takřka v jeho zrodu. Je přirozeno, že výkon umělcův je nesen jeho vůlí a jeho vnitřním zaujetím, ale i oním nepostižitelným fluidem, jímž je zaplněno hlediště ...

VÁCLAV TALICH

... Mohou být mezi námi jednotlivci, kteří si představují, že herci žijí v jakémś uměleckém pohodlí a těží z rutiny a nabytých zkušeností. Ani snad netuší, že nutným předpokladem každého herce – i na tom nejmenší jevišti – je tvůrčí práce. Nerad mluvím o sobě, ale kdyby se mne někdo zeptal, jak jsem pracoval na některých rolích, odpověděli bych mu, že jsem tam hledal tu sílu, která změní svět k lepšímu, k lidštějšímu spoluzítí mezi lidmi, v němž má každá maličkost svoji velkou důležitost ...

JAN PIVEC

... Vždycky když ušeďnu ke klavíru a tuknu do kláves, ucítím v prstech zvláštní chvění. Jako bych si měl stále, znova a znova uvědomovat, že tóny mohou říkat mnohem více než slova. Nevím, jak mluvil Mozart, Debussy, či Stravinskij, ale z jejich tónů rozpoznám temperament, citlivost, intelekt i vzdělanost. Tóny jsou zrcadlem duše a taky odrazem radosti a potěšení těch kolem nás. A těch není málo a nejsme jim hostejní ...

JAROSLAV JEŽEK

Obrázek č. 5 – Diplom Senior Prix

Obrázek č. 6 – Křest CD